

XXI. ÉVFOLYAM.

27 SZÁM.

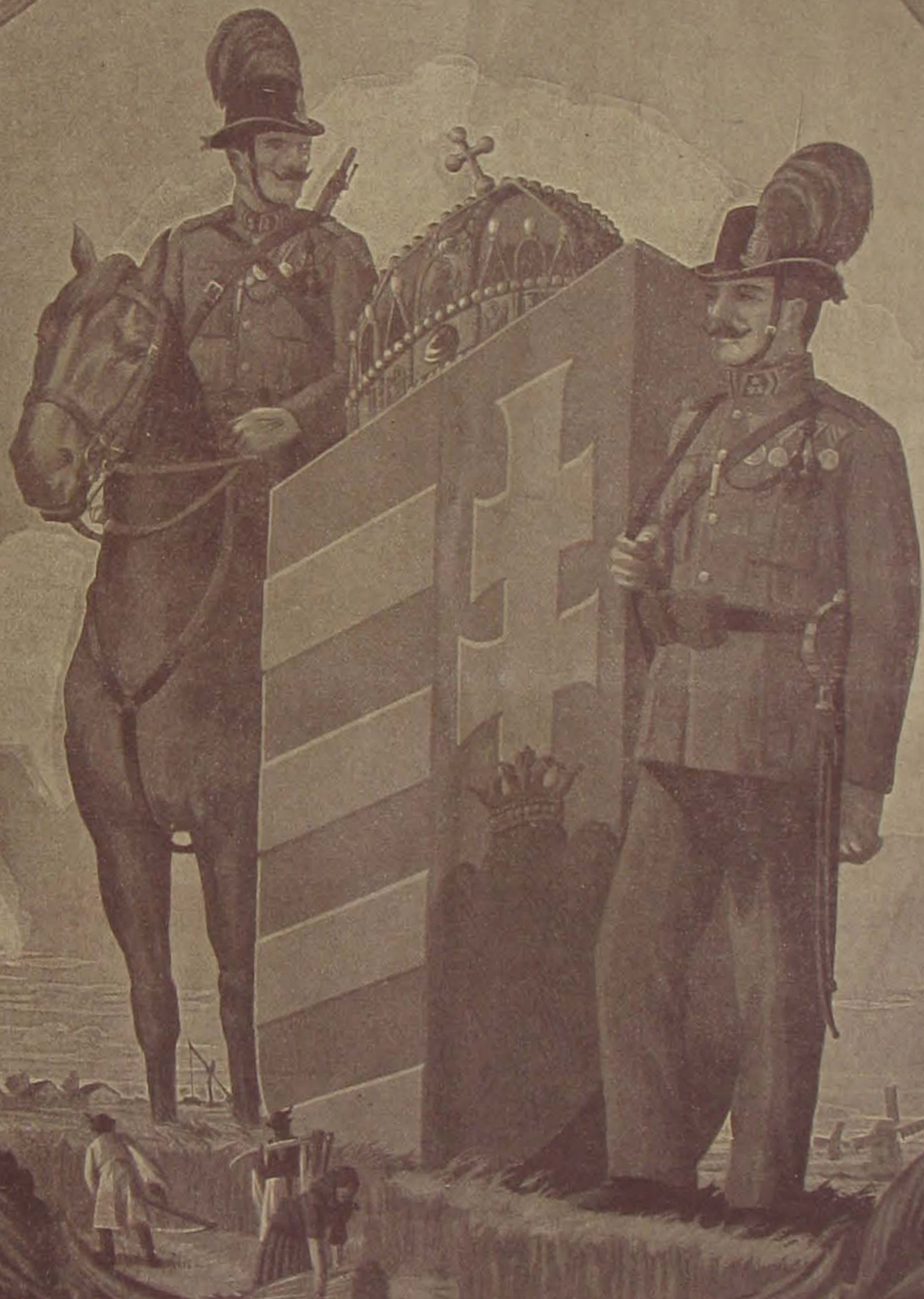
M. kir.
Hadilevéltár
IV. csoport.
Nagykönyvtár
Budapest, VII., Váci utca 18. sz.

Ritz, oszt. Utánia Hdt, Lovt

D. K.

**BUDAPEST, 1931.
SZEPTEMBER 20.**

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: **PINCZÉS ZOLTÁN** SZAZADOS
SEGÉDSZERKESZTŐ: **MAHÁCS LAJOS** SZAZADOS
MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., BÓSZÖRMÉNYI-ÚT 21. SZ. TELEFON: 501-90.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST, I. KER., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik havonta háromszor	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csekk számla: 25.342
---	------------------------------------	---	---------------------	---

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.

Amen.

Bia-Torbágy.

Ennek a kis pestmegyei vasútállomásnak a neve szeptember 13-án hajnaltól Európa legfrissebb s leghajmeresztőbb szenzációja. Mintha a rémmesék fúriái cselekedték volna, olyan kegyetlenséggel hajtották végre ezt a bestiális merényletet, amely Európa történetében párját ritkítja, a Magyarországon pedig egyedülálló. Az alattomos pokolgép nem magyar fegyver; a mai idők tótágasa kellett hozzá, hogy megismerjük.

Láttuk a borzalmas képet: a biatorbágyi viadukt alatt a mélységbe zuhant, a felismerhetetlenségig szétroncsolt gyorsvonatot. Láttuk a jajveszkelő sebesülteket, akik szerencsések, hogy csak nyomorékokká lettek egész életükre; a huszonkét koporsót, amelyben huszonkét eltorzult arcú, megcsontított holttestet szállítottak ravatalra. Láttuk a temetésük komor szertartását, a kisírt szemű férfiakat, asszonyokat, amint üveges tekintettel, szinte eszelős értelmetlenséggel vették körül a roncsokat s a halottakat, mintha mindenikük azt mondta volna: „Nem értjük! Nem értjük!”

Beledobbant a szívünk, megremegett minden idegszálunk, elvértelenedett az ajkunk, óh, nem a félelemtől, mert ezt a szót nem ismerjük, hanem a megrendüléstől, az iszonyattól, részvétől és felháborodástól. És éreztük, hogy ha ez az elvetemült merénylet a társadalom megfélemlítését tűzte ki céljául, az ellenkezőjét érte el. Az elérékenyülés és a szájalom érzéseit hamarosan kemény elszántság váltotta fel, az ártatlanok védelmének nemcsak kötelességszerű, de emberi és férfiúi elhatározása, valami félelmetesen erős, új erkölcsi energia, amit csak ekkora erkölcstelenség tud kiváltani.

Tudjuk mi azt nagyon jól, hogy ezen a földgolyóbison sok minden nincsen jól berendezve s hogy az utolsó két évtized alatt sok minden történt, ami megköveteli, hogy revízió alá vegyük felfogásainkat és életberendezkedésünket. Ezt ma már csak nagyon kevesen nem tudják, vagy nem akarják belátni. Meg vagyunk győződve azonban arról is, hogy ma már mindenütt a világon, jobb- és baloldali kormányzatok egyformán felismerték ezt a szükségességet, legfeljebb csak különféle utakon keresik a megoldást. S ha minden jó szándék és igyekezet ellenére sem sikerül minden ügy és olyan gyorsan,

ahogy mindnyájan szeretnők, az ekrazit nem fog máról holnapra megoldást teremteni. Az ilyen eszközöket akkor sem fogadhatnók el, ha valóban megváltást hoznának, hogyne tiltakoznánk hát s utolsó csepp vérünkig is hogyne harcolnánk az ilyen égbekiáltóan gonosz eszközök ellen akkor, amikor saját hőrünkön szerzett tapasztalataink vannak, hogy mit nyújt az ekrazitos kéz, ha hatalomra jut.

Gazdasági szempontból soha, még a háború alatt sem volt ilyen nehéz helyzetben Magyarország, mint ma. A tömegnyomor óriási méreteket öltött, a magángazdaság és az állam, amelyek segíteni lennének hivatottak, elszegényedett. De éppen, mert ilyen nehéz a helyzet s mert ilyen kilátástalan heteknek nézünk elébe, azért kell fokozottan résen lennünk. Természetes, hogy a kommunisták ezt a számukra kedvező s — adja Isten — soha vissza nem térő alkalmat kihasználni igyekeznek s erkölcsükhez képest semmi eszközt sem tartanak aljának ahhoz, hogy általa a rendet felborítani meg ne kíséreljék. Már pedig, ha még a rend is felbomlik az országban, akkor végünk van. Végünk lenne éppen most, amikor már csak rövid idő kérdése, hogy az ország ügyeit véglegesen rendbehozzák s amikor az ország egész jövője szempontjából döntő jelentőségű külpolitikai tárgyalások eredményét rövidesen érezni fogjuk. Ha már tizenhét esztendő keserves szenvedéseink átvergődtünk, csak nem fogunk most, az utolsó pillanatban felforgatók könnyű martalékává válni.

Karhatalmi szerveink ereje sokszorososan elég, hogy az ország nyugalmát minden körülmények között biztosítsa. Persze, hogy ez nem lehet s nem is lesz az egyedüli és a végleges megoldás, de nekünk nem lehet más feladatunk, mint hogy a baj tüneteinek elfajulását megakadályozzuk. Az okok keresése és megszüntetése már nem karhatalmi, hanem kormányzati feladat, bízzuk hát azt az ország felelős vezetőire, akik a közjó érdekét legalább is annyira a szívükön viselik, mint mi.

Valószínű, hogy a biatorbágyi merénylet nem egyetlen kísérlete volt a kommunistáknak s hogy a közrend megzavarásával a jövőben is számolnunk kell. Legyen tehát a csendőrség az állam épületének most különösen szilárd pillére, nemcsak kötelességből, hanem higgadt, józan, okos meggyőződésből is. Legyünk résen mindenféle kommunista kísérlettel szemben nemcsak azért, mert a büntetőtörvénybe ütközik, hanem azért is, mert a végcéljuk örület, az emberiség pedig nem arra való, hogy elméleteket próbáljanak ki rajta s belepusztuljon abba, hogy a megváltói tévedtek.

Becsületvédelem az új katonai büntetőtörvénykönyv szerint.

írta: Dr. CZIÁKY FERENC ny. őrnagy-hadbíró, csendőrügyész.

Az ember földi javai közt előkelő helyet foglal el a becsületéhez való joga. Ez a jog tartalmilag igen fontos erkölcsi értéket jelent az egyénre nézve. Éppen azért úgy az egyes emberek, mint az emberek társadalmi csoportjai féltékenyen őrzik ezen erkölcsi értékiiket. Az államhatalom pedig törvényes oltalmat nyújt az egyéni becsület minden jogellenes megbántásával szemben.

Mindnyájunk előtt ismeretes tény az, hogy a katonailag szervezett társadalmak amellet, hogy a nozzájuk tartozó egyénektől külön-külön, egyenként is megkívánják, hogy becsületükre vigyázzanak. ezenfelül még rendkívüli súlyt helyeznek a testület becsületének épségben tartására is s azt *intézményesen* is védik.

A csendőrség — mint katonailag szervezett testület — egyéneinek és az egész testületnek a becsületét szintén intézményesen védi. És pedig ez a védelem három irányban érvényesül: 1. mint fizikai védelem, 2. mint erkölcsi és végül 3. mint jogi védelem.

A *fizikai védelem* eszközei — amely egyben jogilag is szabályozva van — a csendőrt (a tisztet) megillető fegyver.

Az *erkölcsi védelem* eszközei és módjai a legénység részére a Szolgálati Szabályzat I. R. I. fejezetében vannak körülírva. Míg a tisztekre nézve ezen-

kívül a Becsületügyi Szabályzat rendelkezései is mérvadók.

A jogi védelem eszközei és módjai pedig a katonai büntetőjogszabályokban vannak lefektetve.

A jelen értekezésemnek a célja azoknak a szabályoknak az ismertetése, amelyek 1931 február 1. után, vagyis az új Ktbtk. életbelépése után a csendőrség tagjainak becsületvédelmét foglalják magukban.

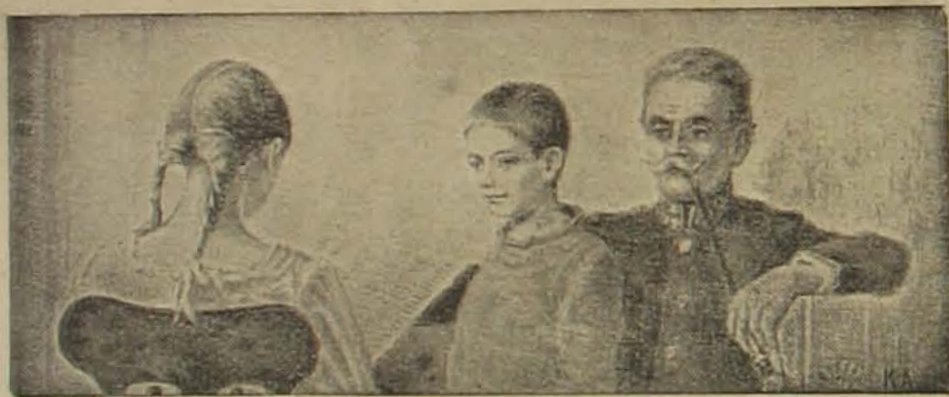
Ezek a következők.

Először is szögezzük le tényként azt, hogy a szolgálatban álló csendőr részére biztosított és a Szut. 49., 50. és 51. §-ában részletesen ismertetett fegyverhasználati jog 1931. évi február hó 1. után is változatlanul fennmarad és megilleti a szolgálatban álló (szolgálatilag indokoltan és jogosan fellépő) csendőrt.

Itt felvetődhetik az a kérdés: vajjon helyes-e a fegyverhasználati jogot a becsület védelmét szolgáló jogok csoportjába beállítani? Hiszen az tulajdonképpen egy olyan szolgálati jogosítvány, ami a szolgálatban lévő csendőr részére lett megalkotva.

Ez a jog a becsületvédelem körébe tartozik azért, mert a csendőrség szolgálati tekintélyén át egyidejűleg a testület becsületét is hivatva van védeni.

A becsület védelmének másik jogi formája az önvédelmi jog, vagy másképpen a jogos védelem. Ez a jog — az előbbtől eltérően — már tisztán és kizárólag egyéni jogosítvány; helyesebben mondva, az egyéni becsület védelmét szolgáló jogszabály.

Te voltál.

*Te voltál korán nyílt virág-koromnak
Remegve féltett bús eszmény-alakja;
Java időmnek örök aggodalma,
Szent célja minden tettnek, gondolatnak,
Át egy küzdelmes életén.*

*Ah, mivé lettél! — Mi vagy ma nekem!
Te megcsúfolt, elrongyolt, összekínzott,
Rablók kezének szennyétől bepiszkolt,
Cselédi sorba sülyedt jó anyám:
Hazám!*

*Mi vagy nekem most!? Egy zord életalkony
Lerongyolt szentje, bús martir-alakja.*

*A bűneinknek vérző áldozatja,
Kiért, hogy szívem végnélkül sajogjon,
Sírba viszem a kínokat.*

*Es megátkozom ivadékomat,
Ha drága lesz neki a vér, az élet,
S e rablók szennyes kezén hagyna téged,
Én megalázott édes jó anyám,
Hazám! — — —*

BÁRD MIKLÓS.

Istánbá.

írta: SZÉKELY ISTVÁN tiszthelyettes (Szombathely).

Az én falum is ott pompázott galambducos kapuival a Hargita alján. Sok falut ringatott a székely havasok azúros kebele, de olyan község, mint ez az enyém, hét határban is állig akadt. Nem azért, mert talán fekvésénél és természeti szépségeinél fogva nem lett volna hozzá hasonló, hanem azért, mert abban mindig rend és tisztaság volt, jámbor népe pedig az égi és földi törvényeket őszinte meggyőződésből tisztelte.

Nem volt abban a községben egyetlen olyan ember sem, aki henyélő, megbélyegzett, vagy gamatember lett volna. Szorgalmas népe a fáradságnak és a jócselekedeteknek határát nem ismerte. Hideg vagy forróság, mind egy volt nekik: dolgoztak szakadatlanul, nyáron a mezőn, télen az erdőn. Aki nagyon öreg volt, hacsak még menni tudott, kora tavasztól hóesésig legeltette a jószágot: a juhokat, csikókat, teheneket, borjúkat stb., csak hogy ne egye ingyen a tébemorzsolkát.

A falu legöregebb embere: Istánbá, azt tartotta legkedvesebb foglalkozásának, ha kimehetett a havasokra, legeltetni az állatokat. Pedig olyan öreg volt már szégyény, hogy ha hegyre kellett menni, a suta szarvú Rendesnek megfogta a farkát s úgy húzatta magát felfelé.

Péter és Pál napja körül Istánbá mindig a pityókát nézegette, hogy megnőtt-e már akkorára, mint egy csirketojás. Ha megnőtt, akurátosan mondta meg élete párjának: „Nekem osztán a tarisnyába ne izéjj má semmit, te.” Ezután a tarisnyát csak üresen vitte magával, abba csupán kobakos pipáját és a sallangos, pocakos dohányzacskóját tette bele.

Mikor a jószággal az erdő alatt levő saját tagjuk-

Ezt a jogot a polgári Btkv. 79. §. 2-ik bekezdése — amint mindnyájunk előtt ismeretes — így határozza meg:

„Jogos védelem az, mely akár a megtámadottnak, akár másnak *személye* vagy *vagyon*a ellen intézett — vagy azt fenyegető jogtalan és közvetlen megtámadásnak elhárítására szükséges.”

Szinte hallom e ponton a következő két ellenvetést: 1. Hiszen ebben a fogalommeghatározásban elő sem fordul a „becsület” szó; csakis a „személy” és „vagyon” elleni támadás elhárításáról halunk.

A második ellenvetést így vélem hallani: Hiszen ez a polgári személyekre vonatkozhatik csak, mert ez nem katonai jogszabály, így a csendőrnek ez jogot nem nyújt.

Ez ellenvetésekre szabad legyen a következőkben válaszolnom:

A polgári bíróságoknak több évtizedes állandó és egyöntetű gyakorlata szerint jogos védelemnek helye van bármiféle természetű támadással szemben, így hát a *becsület* megtámadásával szemben is! Hiszen a becsület „hozzátartozik a személy”-hez, annak „egyéniségével összetapad”. Az ember — és fokozottabb mérvben áll ez a csendőrré — nem kötelezhető arra, hogy a becsülete ellen irányuló támadással szemben passzív maradjon, gyáván visszahúzódjék és utólag bírői úton keressen az őt megtámadottal szemben elégtételt. Ezért tartozik hát a jogos védelem tárgya körébe a „*becsület*” is.

A második — netaláni — ellenvetésre megfelel az 1930:II. t.-c. (Az új Kbtbk.) 1. §-ának a következő

intézkedése: „A katonai büntetőbíráskodás alá tartozó egyénekre... a közönséges büntető törvényeket kell alkalmazni.”

Ezért illeti meg 1931 február 1. óta a polgári Btkv. 79. §-ában körülírt jogos védelem a csendőrség összes egyéneit is szolgálaton kívüli helyzetükben is mint az egyéni becsületet védő jog.

Egyébként — egy merésznek tetsző megállapítással — azt is mondhatjuk, hogy a jogos védelem kiegészíti a fegyverhasználatra vonatkozó fent ismertetett szabályokat. Mert az a fegyverhasználat, ami a Szut. 49—51. §-ai szerint megilleti a csendőrt, ha szolgálatban van, jogos védelemként nyerhet elbírálást akkor, ha a csendőr nem volt szolgálatban. Így kapcsolódnak egybe a becsületvédelem céljából a fegyverhasználat — mint szolgálati jog — és a jogos védelem, mint a csendőrnek emberi mivoltából is folyó egyéni joga. Az első, főként testületi érdeket, az utóbbi inkább egyéni védelmet szolgál.

A becsületvédelemnek további szabályozását az új Kbtbk. 38. §. 3. pontjában kapjuk. Itt a következő rendelkezések olvashatók:

„Annak a katonai egyenruhát viselő *tisztnek* (*tisztjelöltnek*), aki a becsülete ellen más személy jelenlétében intézett jogtalan támadás folytatásának megakadályozása céljából az őt megillető fegyvert azonnal használja — feltéve, hogy ezt a célt másként nem érhetette el és, hogy a fegyver használatában az elkerülhetetlen szükségesség határát nem lépte át —, nem számítható be a cselekmény.”

Ebből láthatjuk, hogy a tiszteket megillető fegyverhasználati jog lényegében a becsület fizikai védel-

hoz ért, alig motyogott egy-két szót: „Hó Rendes, hó Kondor” s az öregebb állatok már tudták, hogy a tag mellett meg kell állani és hogy az útszéli friss, hármas fűből legelhetnek egy pár falatot, amíg gazdájuk megtölti az üres tarisznyáját pityókával. Ha tele volt a tarisznya: „Hi no. Mehetünk. Eregeljetelek.” És mentek tovább a lombos fák alá, hogy a friss patakokkal sűrűen szegdelte hegyoldalakon, az erdő fűvében elvegyüljenek.

Az éhes állatok alig sűrűltek be az erdőbe, már is mohón harapdálták a cserjékről a lapitot, a burját és üde fűszálakat a fák közül. Istánbá boldog türelemmel nézegetett fel a napra. Amikor a nap elég magasra felkapaszkodott, hatalmas tüzet rakott, majd a leégett tűz forró parázsába tempósan olvasgatva elhelyezte a pityókát, azután meg jól betakarogatta. Amíg a pityóka sült, nagyokat szundított, de azért a pipája örökké égett. Mikor úgy 11 óra körül a pityóka már megsült, óvatosan kezdte kipiszkálni a tüzes hamuból. Egyenként szedgette ki és törülgette meg egy falapihoz s miután egyet megevett, csak azután kaparta ki ismét a másikat, hogy a sült mindig friss legyen.

Sohasem fogyasztotta el mind, amit süttött. Mindig maradt a tűzben jó néhány darab a kisebbekből, amit mindennap szívesen adott oda a pásztorkodó társainak, a kis gyerkőcöknek, akik a maradékért pontosan megjelentek. Megköszönték a maradékot, majd serényen távoztak a jószágaik felé. Minden gyerek tudta a faluban, hogy olyan jó pityókát, mint Istánbá, senki emberfia nem süt. Azt is tudták, hogy az öreg csak egyedül szeret lenni, azért is mentek el mindig olyan sietséggel.

Istánbá a finom ebéd után nekifeküdt a patakhoz s annyi vizet szopott, hogy nyögött bele. Azután összehóhahógatta a jólalaktott állatokat a megszokott dérelő

helyre, a parázsra meg jó csomó kórót és félszáraz falapit rakott, hogy a dongókat és cseszléket elkergesse. Pár pillanat alatt hatalmas füsttenger borította a dérelőt. Az állatok lefeküdve, lustán, szundikálva kérődztek a vastag füstben. Közöttük feküdt Istánbá is. Olyanokat aludt az állatok között, a bokrok alatt, hogy még a füle is ropogott belé. Csak amikor ébredt fel, mikor úgy uzsonna körül az öreg jószágok sorra rázták a kolompjaikat, hogy már éhesek. Mintha tudták volna, hogy a gazdájukat fel kell ébreszteni a továbblegelésre.

Néha az arra járók felkeltették, akiknek kérdéseire, hogy nem fél-e ilyen öreg letéren egyedül lenni, büszkén felelt: „Én-e, ecsém? Nem én! Mi a sújtól es félnék, sze életemben se vétettem senkinek? Soha se tettem én még egy szilakocskára rosszat se senkinek, ha jót nem tettem. Sze a csender urak es ittjárnak maj mindennap, s osztán ujan szépen kérdeznek, mintha apjuk volnának: No, mi újság, Istánbá? Meg osztán a Béni is örökké látni lehet vaj a mezőn, vaj az erdőbe. Itt ne, ehejt. Éjjel pedig? Lehet ujan setét, mint a degenyeg, de a Béni kint van, járja a rendet. Igaz, hogy nem es vót még ujan bakterunk, mint a Béni! Ezt azért mondom kijeteknek, hogyha a mü falunkba járnak, vaj pedig itt az erdőbe bódorognak, nincs mitül féjjenek. De ha mégis megesnék valami baj kijetekkel, csak kiálcsanak egyet én egész nyáron itt vagyok a bornyúcskáimmal. De azt es tuggyák meg, ha má meg kell mongyam, hogy nekünk aranymetáliás bírónk van. Bizony! Még a császár adta neki, amikor a kájzerund ezrednél cugszfiller vót. Abbiza. Met a regiment legmagosabb rendű kapitánya, amikor egrecérozta, úgy lebecskázott a megdühödött lováról, mint egy kupa liszt. De a lába beléakadt a kengyelibe, s így osztán nem tudott leesni.

mének jogilag is szabályozott alakja; így ez a rendelkezés is a becsületvédelem körébe tartozik.

Itt is áll elvi vonatkozásban mindaz, amit fentebb a legénységi fegyverhasználat és jogos védelem összekapcsolásáról mondtunk volt.

E ponton felvetődik a következő kérdés: előljárókkal (följebbvalókkal) szemben érvényesülhet-e, megállhat-e, jogos-e a fegyverhasználati jog, avagy a jogos védelem?

E kérdésnek látszó, de gyakorlati szempontból annál fontosabb kérdésre a válaszuk a következő: az első, vagyis a fegyverhasználati jog nem érvényesülhet, azonban a jogos védelem igen.

A becsületvédelem további szabályait az új Kbtbk. II. Rész I. fejezete körében a 68. és 69. §-okban találhatjuk meg.

E törvényszakaszokat megnézve, rögtön az tűnik szemünkbe, hogy ebben a fejezetben a függelemsértésre vonatkozó büntetőjogszabályok vannak összefoglalva. Így előállhat nyomban az a kritikai megjegyzés: hogyan mondhatjuk ezekről a szabályokról azt, hogy ezek becsületvédelmi szabályok?

Mielőtt ez ellenvetésre felelhetnék, ismerjük meg e szabályokat.

A 68. §. így szól: „Ha a tisztelet mellözése rágalmazásban vagy *becsületsértésben* áll... a függelemsértés e nemeinek üldözhetőségéhez is felhatalmazás kell.”

A 69. §. pedig a következőképpen rendelkezik:

„A tisztelet mellözése miatt nem állapítható meg függelemsértés, ha az oly cselekménnyel követtetett el, mely különben rágalmazás vagy becsületsértés volna és a vádlott az állított vagy hiresztelt

tény, vagy valamely tényre közvetlenül utaló kifejezés valódiságát bizonyítja.”

„A valódiság bizonyításának korlátai tekintetében a becsület védelméről szóló 1914:XLI. t.-c. 13—15. §-ait megfelelően alkalmazni kell.”

Íme tehát magából a Kbtbk. tételes rendelkezéseiből látjuk, hogy a fenti szabályokkal — bár a fegyelemellenes cselekmények körén belül — igen is az előljárói (följebbvalói) becsületet is óhajtotta a törvényhozó védeni. Nyilván abból a felfogásból indul ki, hogy az előljáró- (följebbvaló-)nak félelem és gáncsnélküli lovagként kell tisztét betölteni. Csak ezzel magyarázható meg annak az elvnek törvénybe iktatása, mely az előljáró (följebbvaló) rovására elkövetett rágalmazás és becsületsértés tényeire nézve a valódiság bizonyítását is megengedi az alárendeltnek (alantosnak). Ezzel magyarázható a törvénynek azon intézkedése is, mely szerint a valódiság sikeres bizonyítása esetén nincs büntetőjogi felelősség. Természetesen ez nem lehet korlátlan, mert akkor ez könnyen az előljárói (följebbvalói) tekintély megrendítéséhez vezethetne. E bizonyítási szabadságnak két korlátja van. Az egyiket a becsületvédelmi törvény (1914:41.) 13—15. §-ában olvashatjuk. A másodikra nézve pedig a Kbtbk. 69. §. 2-ik bekezdés 2-ik mondata így intézkedik: „Nincs helye a valódiság bizonyításának akkor sem, ha az a katonai szolgálati érdekeket veszélyeztetné.”

Íme e korlátok közt vezet az arany középút.

Annak a kérdésnek az eldöntése, vajjon a fennforgó esetben a valódiság bizonyítása megengedtes-

hejába akart, hanem aza dühös kutyaló húzta maga után és úgy troppolt vele köröskörül, hogy senki sem merte megfogni. Hanem osztán a mű bírónk, élete próbálkozásával mentette meg a kapitány urát. Nekifutott a troppoló csitkónak és úgy megrántotta zaboláját, hogy két lábra ábaskodott, ott hejben! Bizony. De meg es mondhatom, hogy még ilyen bíró nincsen a Hargita körül. A Béni? Az meg Miklóshuszar vót három eszten-deig! Igaz, nem tudta vinni semmire, de a kardját hazahozta s viseli éjjel-nappal, amikor csak bakterkodik. Még a csenderek es azt mondták neki, hogy csak viselje Bénibá egészséggel, pedig azok régulás emberek, ha valaki ujan csinál, amit nem szabad... De osztán vanes rend a mű falunkba ujan, hogy mikor a főszolgabíró úr kijön hezzánk, hát a Danit, meg a Bénit örökké megdicsíri! Még ü kigyelme es aszongya, hogy ijen derék két ember nincs több a föld hátán! Ezt nem azért mondom, hogy böcskögyek, hanem azért, hogy a mű falunkba ne féjjen senki emberfia! Nálunk rend van! Az idegen embernek szüvesen adnak kovártét, frustukot, s ha kell, ebédet, vaj vacsorát es. Ez pedig, amit én mondok, ujan szent igaz, mint a szentírás!”

Így ömlött a szó egyszuszra Istánbából. Boldog volt, ha idegenek előtt a faluja érényeit és kiválóságait magasztalhatta. Sokszor elmondta ezeket különösen az alkalmi turistáknak, akiket vándor uraknak szokott nevezni, ha másoknak beszélt róluk. Úgy gondolta, hogy a faluja jóhírét a vándor urak szerteviszik az egész világba és a föld kerekéségén mindenütt arról fognak beszélni, hogy az ő falujában milyen jó emberek laknak s milyen kiváló ember a bíró meg a bakter. A maga módján imádta a rögöt, ahol született.

Nem félt az erdőben, tehetetlen öregségében, egye-

dül, a barmaival, mert tudta, hogy őt bántani vagy bar-mait elvenni senkinek sem szabad. Tudta, mert a Hargitát magyar csendőr portyázta, a falu élén az arany-metáliás cugszfiret áll, a bakter kiszolgált Miklós-huszar.

Boldog volt, mert megelégedett és igénytelen volt, jól jövedelmező nagy táblái és erdői mellett sem volt akkora igénye, mint amekkora ma van egy sokkall föld-hözragadtalbnak. Boldog volt, mert szabad hazában élt, saját portájának ura lehetett s ha jogait támadták, a helyszínen igazságot kapott, nem kellett Genf-be szaladnia igazságért.

Milyen jó neki most, hogy még a világ összeomlása előtt eltemetkezhetett a földbe, amit úgy szeretett.

Úgy is meghalt volna rögtön, ha megérte volna ezt a kárhözatos földi zűrzavart. Ha meglátta volna, hogyan ítélkeznek unokái fölött, hogyan feszítik őket Trianon keresztjére, hogyan veszik el jussát, bar-mait és kenyérét. Hogy az erdejében, ahol őt annyiszor ringatta álmokra a szellő, ott most rabló leselkedik a pásztorra, hogy bar-mait elhajtsa és a parázsából még a sült pityókát is ellopja. Újra meghalna, ha azt kellene látnia, hogy az ő kedves vérei idegenek lettek, ahol születtek és milyen okos lett az életük. Hogy a kicsi pásztorok, akik mindennap élvezték sültpityóka traktálásait, a madárröppenésre is milyen némán néznek egymásra: vajjon rabló volt-e, vagy tolvaj?

Jól esett visszagondolni reá, mert nagyon hozzátartozik a gyermekemlékeimhez. Névtelen volt a sok-sok hasonló, az én drága véreim: a székelyek között. Ki tudja, vajjon csak őt temettük-e el abba a kis hargitalji temetőbe; nem temettük-e el azóta az egész világot is, amelynek szülötte volt és megtestesítője.

sék-e, vagy sem, illetve vajjon az érinti-e a szolgálati érdeket, vagy sem, a bűnvádi üldözés körében az ügyészi előzetes megállapítás, illetve ügyészi nyomozó eljárás során az illetékes parancsnoknak, illetve az ügyésznek; bírói nyomozás esetén a vizsgálóbírónak, míg a főtárgyalási szakban a haditörvényszéknek diszkrecionális hatáskörébe fog tartozni és a kérdést igenleges vagy nemleges formában ezen hatósági személyek, illetve szerv jogérzéke fogja eldönteni.

A most ismerttetett jogszabályok — amint láttuk — az *előljáró (feljebbvaló)* tekintélyét és becsületét védik.

Ezekután nézzük meg azokat a szabályokat, amelyek az *alárendelt*ek szolgálati és egyéni becsületét védik az előljárókkal szemben.

Ezeket a Ktbt. 127. és 128. §-aiban az alábbiak szerint olvashatjuk:

„A katonai egyének által alárendeltje ellen elkövetett rágalmozás és becsületsértés — szolgálati vétéség gyanánt... büntetendő.”

A 128. §. szerint pedig: „Ha a cselekmény oly rágalmozásban vagy becsületsértésben áll, mely csupán felhatalmazásra üldözhető, az ily szolgálati vétéség üldözéséhez is felhatalmazás kell”.

A valódiság bizonyítására nézve itt is ugyanazon elvek és szabályok érvényesek, mint amiket fentebb — az előljárók becsületvédelmének — megismerttünk volt.

A törvényalkotók azonban az életviszonyok szem előtt tartásával számoltak olyan eshetőségekkel is, amikor az alárendelt kihívó vagy botrányt keltő viselkedésével hozza előljáróját olyan ingerült állapotba, amiben az előljáró alárendeltje becsületét megsérti. Erre az esetre úgy intézkedik a törvény (Ktbt. 129. §. 2. bek.), hogy „a bíróság a bűnösség megállapítása mellett *felmentheti* a vádlottat a büntetés alól”.

Ilyen intézkedést a polgári büntetőtörvénykönyvben is olvashatunk és pedig az 1914:41. t.-c. 18. §-ában. A fenti rendelkezés tehát lényegében onnan van átvéve és a katonai (honvéd, csendőr stb.) társadalom viszonyaira alkalmazva.

E ponton hangsúlyoznunk kell, hogy a törvényalkotó nem azért tartotta szükségesnek az alárendelt és előljáró között — és fordítva — előfordulható rágalmozások és becsületsértések fenti büntetőjogi szabályozását, mintha ilyen esetek gyakori előfordulásával számolt volna; azokat — bár csak büntetőjogi vonatkozásban — törvényesíteni kívánta volna, hanem azért, hogy az ilyen — rendkívül kiéleződött esetekből folyó — helyzetek is törvényes megoldást nyerjenek és a katonai szolgálati és a társadalmi rendet felelőtlenül ne érhessek.

A gyakorlati életből tudjuk, hogy a katonailag szervezett társadalmak egyéneit a sajtó útján is érhetik olyan támadások, amelyek jogvédelmet kívánnak és a becsület védelme körébe tartoznak.

Ezekre nézve szögezzük le tényként azt, hogy a Szut. 111. pontjának alaki, jogi és a becsületvédelmi törvény (1914:41.) idevágó anyagi, jogi rendelkezései — épúgy, mint eddigé volt — a jövőben is érvényesülni fognak. E pontra nézve tehát a helyzet változatlan. Ezen nem változtat a Ktbt. 34. §-ából folyó az a rendelkezés, mely szerint a katonai büntetőbíráskodás keretén belül a sajtó útján el-

követett cselekményekre nézve nem a fokozatos — hanem a rendes — felelősség elvét kell alkalmazni.

Végezetül a Ktbt-t életbeléptető 1930:III. t.-c. 89. §-a foglalkozik a tiszti társadalmon belül előfordulható rágalmozásnak és becsületsértésnek a súlyos alakjaival.

Az érintett helyeken a következők olvashatók: „A rágalmozás büntett és 3 évig terjedhető börtönnel büntetendő, ha tisztt (hasonállású) követte el tisztt (hasonállású) ellen és az állított vagy híresztelt tény valósága esetén megvetendő tulajdonságra vagy érzületre vallana.”

„A becsületsértés büntett és 2 évig terjedhető börtönnel büntetendő, ha tisztt (hasonállású) követte el tisztt (hasonállású) ellen és a sértés feltűnően durva.”

Ehhez a 89. §. utolsó bekezdése még azt is hozzáfűzi, hogy a jelen §. alá eső büntetett hivataltól kell üldözni és annak eseteiben az 1914:41. t.-c. 18. és 19. §-át nem lehet alkalmazni.

Vagyis a tisztek közti durva rágalmozás és becsületsértés esetén — a polgári bíróságtól eltérően — nincs meg a jogi lehetőség arra, hogy a haditörvényszék azon a címen hozzon felmentő ítéletet, hogy „a becsületsértés elkövetésére a sértettnek jogellenes, kihívó, vagy botrányt keltő viselkedése adott okot”, avagy azon a címen, hogy „nyomban viszonzott kölcsönös rágalmozás, illetve becsületsértés” forog fenn.

Ezt a polgári egyénekre érvényes jogszabályt ugyanis a tiszti társadalomban uralkodó tekintetekből nem lehetett azokra az esetekre kifejleszteni, amikor a minősített rágalmozás, illetve durva becsületsértésnek cselekvő és szenvedő alanya tisztt.

Íme, ezek a jogszabályok foglalkoznak 1931 február 1. óta a katonailag szervezett testületek és társadalmak egyéneire kiterjedő hatállyal a becsület védelméről.

A gázháború.

Írta: vitéz NÉMETH KÁROLY ny. tábornok.

A lezajlott világháború egészen új harceszközökkel és váratlan fegyverekkel lepte meg az emberiséget: a repülőgéppel és a gázzal. A jövő háborúja a repülőgépek legmesszebbmenő kihasználása és a gázok alkalmazása nélkül el nem képzelhető; ezzel tehát éppen úgy kell mindenkinek számolnia, mint az elemi csapásokkal vagy járványos betegségekkel. A népek és nemzetek fegyveres küzdelme tehát a jövőben nemcsak a szárazon és vizen, hanem a levegőben is fog folyni, de az új harcmóddal a háború végcélja nem változik, hanem csak a háború színhelye és a fegyverek száma bővül, illetve szaporodik.

A levegő meghódításával, vagyis a hadviselés színterének kibővülésével az eddigi hadviselés módja és terjedelme alaposan megváltozott. Amíg eddig a háború közvetlen fegyveres hatása főképen az egymással szemben álló csapatokat sújtotta, addig a repülőgépekkel a hadseregek fölött átrepülve, az egész ellenséges ország békés lakosságát is bármely időben és helyen meg tudja támadni. A jövő háborúban nem lesz már különbség a harcfront és mögöttes országrész között, mert a repülőgépek többszáz kilométeres óránkénti sebessége mellett a pusztítás színhelyét ott választják meg, ahol legérzékenyebb kárt tudnak okozni.

A harceszközöknek és fegyvereknek főcélja, hogy minél egyszerűbb kezeléssel és minél gyorsabban lehető leg-

nagyobb kárt okoznak akár élőlényekben, akár anyagban. Az új gázfegyver ezen követelményt hatalmasan elősegíti, a repülőgép pedig azzal fokozza, hogy a gyilkos anyagokat a legtávolabbi helyekre is gyorsan és nagy mennyiségben oda tudja juttatni. Ma tehát a háborúba keveredett államok összes lakói, korra, nemre és foglalkozásra való tekintet nélkül, életveszedelemben lesznek, miért is az egész lakosság élet- és vagyónbiztonságának megvédelmezése nemzeti érdek és nemzeti kötelesség. A védekezés előfeltétele, hogy a veszedelmet és annak körülményeit mindenki ismerje, mert csak olyan veszedelmet lehet ellensúlyozni, amely nem jön meglepetésszerűen.

1. Gáztámadás.

A gáztámadás arra való törekvés, hogy egy kiszemelt terület olyan gyilkos vegyi anyagokkal legyen megfertőzve, ahol azután az élő ember (állat) elpusztul, vagy legalább a cselekvőképessége megbénul. Az ilyen célra felhasznált vegyi anyag általánosan gáz elnevezés alatt ismeretes, de tulajdonképpen nem szorosan vett légnemű anyag, hanem lehet cseppfolyós vagy poralakú is, amely a helyszínére juttatva, bizonyos idő után önmagától légneművé válik.

A vegyi gázharcanyagok kétféle hatásúak: a) az olyanok, amelyek csak a szemeket és légzőszerveket (orr, száj, légcső, tüdő) támadják meg és b) melyek a felsoroltakon kívül még az egész testbőrt is széjjelroncsolják. A légzőszerveket, szemet és tüdőt megtámadó harc-gázok lehetnek ismét olyanok, melyek csak ingerlő hatással bírnak, vagyis a megtámadottat könnyezés, tüsszögés, köhögés vagy hányásra ingerlik és ezzel cselekvőképességében korlátozzák és lehetnek olyanok, melyek hosszabb vagy rövidebb ideig belélegezve, halálosak. Az egész testbőrt megtámadó harc-gázanyagok kivétel nélkül halálosak.

A legtöbb gázanyag színtelen, szagtalan és íztelen, tehát a jelenlétüket már csak akkor lehet észrevenni, amikor romboló hatásuk folyamatban van. Elvértve találunk olyanokat, amelyek jellegzetes szaguk, színük vagy ízük szerint, azonnal észrevehetőek.

Valamely terület elgázosítható: a) Gázfuvással, ami abból áll, hogy a harc-gázanyagot tartályokból vagy palackokból a kiszemelt helyeken kiengedik és a keletkezett gázfelhőt a légáramlat továbbítja.

b) Gázlövéllel, midőn a harc-gázanyagot lövedékek vagy aknák belsejébe töltve, ágyúból, puskából, kézigráttal vagy aknavetőből lövik, illetőleg dobják ki.

c) Gázbombáknak repülőgépekről való ledobásával.

A gáztámadás felsorolt bármelyik módjánál az időjárás, a szél és az elgázosítandó terület terepalakulata igen nagy befolyással bír. Az időjárást illetően: mérsékelt, nyirkos légkör a gázfejlődést nagyon elősegíti, nagy hideg, forróság, erős eső vagy havazás ellenben hátrányos, sőt hatástalanná is teheti. A szél igen fontos tényező, másodpercenként 2.5—5 m sebességű szél még kedvező, ennél gyorsabb szél azonban a gázfelhőt széjjeloszlatja. Természetesen a szél sebességén kívül annak iránya a legfontosabb, mert a támadó felé fújó szél veszélyes.

A terepet illetően: elgázosításra a sík terület legmegfelelőbb, mert azon a gázfelhő egyenletesen oszlik el, míg a dombos vidéken a mélyedésekben összetömörül, viszont a magasabb helyeken mindinkább ritkul. A terepfödözlet ugyancsak igen nagy befolyást gyakorol, mert a beépített, fákkal, növényzettel borított helyeken a gázfelhő sokkal hosszabb ideig és nagyobb sűrűségben megmarad, mint a nyílt helyeken. Például erdős, bokros területen, álló gabonaföldeken órákig, napokig fertőzőképes marad, sőt, tapasztalatok szerint, beépített helyeken még hetek múlva is fertőzött.

Mindezeket a körülményeket és tényeket tudni igen fontos, mert ezekből a gázvédekezés legegyszerűbb módjára következtetni lehet.

A gáztámadási módok közül a legveszedelmesebb és a polgári lakosságot legközelebből érintő a repülőgépekkel intézett gáztámadás, ami háromféle módon történik:

1. gázbombák ledobásával;
2. a folyékony gázanyagnak eső alakjában vagy permetezés útján a földre juttatásával és
3. mesterséges füst- vagy ködképzéssel.

1. A gázbombadobással rövid időn belül és egyszerű ledobással nagymennyiségű gyilkos anyagot lehet a kiszemelt helyekre juttatni. Ilyen kiszemelt helyek előreláthatólag a nagyobb városok, ipartelepek, közlekedési gócpontok, szóval a fontosabb helyek lesznek, ahol megmérhetetlen zavarok keletkezhetnek, ha erre a polgári lakosság előkészülve nincsen. Az ilyen támadásokra a jövő háborújában már annyival inkább is előkészülve kell lenni, mert a modern háború nem egyedül az emberanyag pótlási lehetőségétől, hanem inkább a hadigépek és hadiszerek ipari gyártásától függ és amely hadviselő állam ilyeneket előállítani nem lesz képes, az ugyanolyan zavarba fog jutni, mint eddig jutott, ha az emberanyaga már kimerült.

A légitámadásoknál nemcsak kizárólag gáz-, hanem ezzel egyidejűleg robbanó- és gyújtóbombák ledobásával is számolni kell és pedig azon célzattal, hogy a robbanó- és gyújtóbombákkal fejtelenséget idézzenek elő, hogy annál hatásosabb legyen az elgázosítás.

2. Folyékony gázharcanyagok eső alakjában ledobása vagy permetezése a gázbombadobásnál annyiban veszedelmesebb, mert a bombarobbanás figyelmeztető zaja elmarad, a földre juttatott mérgezőanyagot sem látni, sem érezni legtöbbször nem lehet és a fertőzött terület határa meg nem állapítható. Viszont azonban az ilyen módszer nagy magasságból alkalmazni nem lehet, tehát a repülőgépeket a léghárító lövegek könnyebben akadályozhatják meg a működésükben.

3. Mesterséges köd- vagy füstfejlesztés repülőgépek útján olyan céllal történhetik, hogy a saját bombadobó repülőiknek működését leplezze, vagy hogy mérgezőfüstöt bocsát a földre, ami az elgázosítással azonos.

2. Gázvédelem.

A történelem azt bizonyítja, hogy minden új feltalált fegyver vagy harcanyag a feltalálásának pillanatában már az ellene való védekezésre való törekvést is magával hozta. Ez a törekvés néha mélyen el volt rejtve és hosszabb ideig tartott, amíg a védekezés módját megtalálták, de végeredményében csak rájöttek. A gázvédelemmel úgy vagyunk, hogy a védekezést igen gyorsan megtalálták és eredményesen ki is használták.

A gázháború a legutolsó világháborút igen hamar befejezte volna, ha az ellene való védekezést megtalálni azonnal nem sikerül és hogy milyen sikeres volt a gázvédekezés lehetősége, azt legjobban bizonyítja az, hogy az első nagyszabású gáztámadásnál, 1915 áprilisban, Ypernnél a franciáknak és angoloknak 15.000 gázsérült közül több mint 5000 halottja volt, vagyis 35 százalék, a háború utolsó idejében a halottak száma már 2.5 százalékra apadt és bebizonyosodott, hogy az egyéb fegyverek okozta halálesetek száma a gázokozta haláleseteknél tizenkétszeresére nagyobb volt. Ez elég bizonyíték arra, hogy a gázfegyver ellen már a háborúban a legsikeresebb védekezést igen gyorsan és alaposan megtalálták.

Gáztámadások ellen általában kétféle módon lehet

védekezni, és pedig: a) tömeges védekezéssel és b) egyéni védekezéssel.

a) Tömegvédekezés, amidőn több ember részére olyan helyiségeket rendeznek be, amelyekbe a gázzal fertőzött levegő nem tud behatolni. Az ilyen berendezés azt célozza, hogy a helyiséget légmentesen elzárja a külső levegőtől, egyúttal azonban az ott-tartózkodóknak a lélegzéshez szükséges levegőjük meglegyen, a kilélegzett, elhasznált levegő pedig eltávolíttassék vagy megújíttassék. A külső levegőtől való légmentes elzárás a berendezés könnyebbik része, mert azt egyszerűen az összes nyílások vagy egyéb beszívárgásra alkalmas helyek betömésével el lehet érni, ellenben a lélegzéshez szükséges tiszta levegő állandó odajuttatása és az elhasznált, kilélegzett levegő felújítása már csak technikai berendezéssel oldható meg, például villanyerővel való beszívással és szellőztetéssel.

Az ilyen tömegvédelemre szolgáló menhelyeket vagy külön e célra kell építeni, vagy pedig a már békés életben is használt, erre alkalmas helyiségek berendezésével lehet előkészíteni. Úgy az új építkezéseknél, mint a meglévő építmények berendezésénél figyelembe kell venni, hogy azok ne csak gáz-, hanem lehetőleg a robbanó- és gyújtóbombák ellen is oltalmat nyújtsanak. A már meglévő ilyen helyiségek például: pincék, földalatti vasúti- vagy villamosmegállóhelyek, vízmű-, csatornázási berendezések, alagutak stb.

b) Az egyéni gázvédekezés olyképen lett megoldva, hogy egyéni gázvédőeszközzel bárki, bárhol, bármikor az elgázosított területen biztos oltalomban részesüljön és a gázvédőfelszerelés használata mellett szabadon látni, mozogni és testi munkát teljesíteni képes legyen.

Általában kétféle ilyen gázvédőfelszerelést ismerünk: az egyik, amellyel a fej a külső levegőtől teljesen el van zárva és a lélegzéshez kellő oxigént maga a készülék tartalmazza és a szükséges mennyiségben fokozatosan szolgáltatja, egyidejűleg pedig az elhasznált, kilélegzett levegőt felfrissíti. Az ilyen gázvédőfelszerelést hordozható, nehéz gázvédőeszköznek, vagy önmentőnek hívjuk, ezen készülékek az összes mérgezőgázok ellen biztos oltalmat nyújtanak; hátrányuk azonban az, hogy a súlyuk tetemes, szerkezetük bonyodalmas, tehát kezelésük nehezebb és 1—2 órás használat után kimerülnek, a kicserélés művelete pedig hosszadalmas. A nehéz gázvédőeszközök ennélfogva inkább különleges viszonyokra felelnek meg, például bányákban, zárt helyiségekben fejlődött sűrű gázok ellen, tűzvésznel a tűzfészek feloszlásánál, pincékben erjedési nehézgázok ellen stb.

A másik egyéni vagy könnyű gázvédőfelszerelés a gázálarca. A készülék, mint a neve is mutatja, ruggyantával impregnált szövetből, vagy bőrből készült álarca, mely a fejre illeszthető, a szemeket, orrt és száját a külső levegőtől légmentesen az arc körletében elzárja. A szemek előtt különleges anyagból készült átlátszó szemüvegek a látást nem akadályozzák és a száj előtti nyílásba az úgynevezett légzőbetét becsavarható. A légzőbetétben szűrőrétegek vannak elhelyezve, melyek a belélegzett külső gázzal fertőzött levegőt megtisztítva juttatják az álarca belsejébe. A kilélegzett levegő ugyancsak a légzőbetét útján jut a szabadba. A légzőbetétét bármikor fel- vagy le lehet csavarni, anélkül, hogy magát az álarcot a fejről le kellene venni. A gázálarca igen nagy előnyei: súlya csekély, bárhova könnyen el lehet vinni, kezelése egyszerű, gyorsan elcsajátítható, a gázveszély pillanatában azonnal lehet használni, a szabad lélegzést nem gátolja, a látás, hallás, beszédben, mozgásban és testi munkában nem akadályoz, hosszú ideig egyhuzamban használható és végül olcsó.

A gázálarcnak legfontosabb része a légzőbetét, amely ma már olyan tökéletesen van megszerkesztve, hogy az eddig ismert valamennyi mérgezőgázok ellen oltalmat nyújt, kivéve a szénagyódot. Azonban a szénagyód, bár egyike a legveszedelmesebb mérgezőgázoknak, hadicélokra meg nem felel, mert a levegőnél könnyebb és így a legcsekélyebb légmozgás már eloszlatja.

A gázvédőeszközökhöz tartozik még a gázvédőöltöny, amely az egész test befödésére szolgál és a ruházat, valamint a lábbelin áthatoló cseppfolyós alakban használt igen mérgező, a test bőrét maró gázanyagokat feltartóztatja. A gázvédőöltönyt a rendes ruházat és lábbeli fölé kell felvenni és az elgázosított helyről kilépés után azonnal le kell vetni és fertőtleníteni. A gázvédőöltönyökkel mindenkor a gázvédőálarcot is fel kell venni, mert az öltöny a látó- és légzőszerveket kellőképen nem védi meg.

3. Gázfegyelem.

Minden szokatlan új harceszköz elsősorban erkölcsi hatásával érvényesül. A gáznak a gázháború első időszakában óriási erkölcsi hatása volt, az ismeretlen, szokatlan, alattomosan fellépett gyilkos ellenség az embereket rendkívül nyugtalanná tette, a meglepett tömeg önbizalmát elvesztette és pánikszerűen menekült. Senki sem tudta, hogy miképen védekezzen, némelyek arcukat a földbe kaparták, mások arcuk elé tartott kendővel igyekeztek a levegő fojtó hatását tűrhetővé tenni, a legtöbb pedig gyors futással kísérelték meg a távolabbi helyeket elérni. Az ilyen fejetlenségnek azután a természetes következménye az lett, hogy a veszély még fokozódott, például túlerőltetett gyors mozgás biztos tüdőszakadással járt, előfordult az is, hogy emberek a ritkább gázfelhőből a sűrűbe rohantak stb. Ezen tapasztalatok már magukban is bebizonyították azt, hogy a mindenkor feltétlenül szükséges fegyelem a sikeres gázvédekezés alapköve. Miután pedig a gázveszedelem ma mindenkire egyaránt, kivétel nélkül fennáll, tehát a gázfegyelemre nevelni mindenkit kell.

A gázfegyelemre való nevelés elsősorban abból áll, hogy már nyugodalmas időkben mindenki legyen azzal tisztában, hogy háború esetén a gáztámadásokkal számolni lehet, vagyis legyen arra erkölcsileg előkészülve. A gázfegyelem elérését megkönnyíti ma az a megnyugvás, hogy teljesen megbízható, kipróbált gázvédőrendszerbályok és gázvédőeszközök vannak, tehát a gyilkos ellenség biztos elhárítása mindig kéznél van, csak alkalomadtán ki kell azt használni. A világháború tapasztalatai mindenkor bebizonyították azt, hogy erkölcsileg előkészült — tehát gázfegyelem tudatában lévők —, meg hiányosan felszerelt gázvédőeszközökkel is sokkal csekélyebb veszteségeket szenvedtek, mint a jól felszerelt, de gázfegyelemre nem nevelt katonák.

4. A polgári lakosság gázvédelme.

Az eddig ismertettekből látható, hogy a polgári lakosság gázvédekezése igen komoly kérdés, amit felesleges rémítgetések mellőzésével meg kell és meg is lehet oldani.

Tapasztalatok és szakemberek véleménye alapján egy négyzetméternyi területnek elgázosítására 10 gramm mustárgáz (szénitgáz) szükséges, tehát egy négyzetkilométerre 1000 kg, vagyis 1 tonna. Például Budapest területe, egyes külső részeket leszámítva, körülbelül 144 négyzetkilométer, ennek egyszerre való elgázosításához tehát 144 tonna mustárgáz szükséges. Egy mai modern nagy bombarepülőgép 1 tonna gázanyagot tud magával vinni, tehát Budapest elgázosítására egyszerre

144 nagy bombarepülőgép megjelenése szükséges. Sikeres elgázosítás lehetősége akkor lesz meg, ha a repülőgépek akadálytalanul el tudják a kiszemelt helyet érni, ha ott a bombákat zavartalanul és egyenletesen elosztva tudják ledobni, ha a légköri viszonyok (hőmérséklet, eső, szél) és a terep az elgázosításra kedvezőek. Ha mindezek a feltételek megvannak, úgy a gáztámadás sikerrel fog járni. De vajjon nagyobb területen mindezen kellékek egyformán meglesznek-e? Bizonyosra vehetjük, hogy aligha; így tehát a polgári lakosság gázvédelmi előkészületeit túlozni nem szabad.

Kétségtelenül meg van állapítva, hogy nagy területeket egyszerre elgázosítani — bár elméletileg nincsen kizárva — nem lehet, mert az eszközök és anyag hatalmas tömege az elérhető sikerrel távolról sem áll arányban, ellenben kisebb területek elgázosításával feltétlenül kell számolni. Ha már most ilyen kisebb területekről van szó, tehát azok a sűrűn lakott nagyvárosok: egyes részei, fontos üzemek, iparhelyek, gyártelepek, közlekedési gócpontok, fontos építmények stb. lesznek. Ezen következtetések már támpontul szolgálnak, hogy az illető ország vagy nagyváros körletén belül mely területek lesznek a légítámadások veszélyének fokozottabb mértékben kitéve. Az ilyen veszélyeztetett területeken a gázvédelmi előgondoskodások egészen másképen lesznek előkészítendőek, mint az ország, vagy nagyváros kevésbé veszélyes területein. A gázvédelmi előgondoskodásnál a veszélyes területeken mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy gáztámadás esetében kiknek kell a hivatásuknál fogva feltétlenül ott maradni és kiket lehet már az ellenségeskedések megkezdésekor, vagy a közvetlen légítámadás bekövetkezése előtt onnan eltávolítani. Miután pedig az ottmaradók száma elenyésző csekély lesz, a polgári lakosság túlnyomó része már előre eltávolítható, az ottmaradókat a gáztámadások ellen a legmesszebbmenő védőeszközökkel kell ellátni, míg a lakosság zömének gázvédelme: a közlekedés, elhelyezés, élelmezés és közbiztonság kérdésének megoldására szorítkozik.

A gázharcanyagok, mint a jövő háború egyik legveszedelmesebb s leghatalmasabb főfegyverének, kiváló fontos szerepe minden államot arra kényszerít, hogy a haditapasztalatok alapján nyert gázvédelmi katonai rendszabályok már most a polgári lakosságra is kiterjesztesenek. A gázvédelem harcászati rendszabályokkal és gázvédő technikai eszközökkel valósítható meg; előre kell bocsátani, hogy az összes harcászati rendszabályok a technikai gázvédőeszközök tökéletességének fokától függnek, tehát teljesen különfélék lehetnek.

A harcászati rendszabályok:

a) gondos felderítés, szoros kapcsolatban a hírek leggyorsabb és feltétlen biztos közvetítésével, vagyis az összeköttetéssel és

b) a lakosságnak gázbiztos helyre való eltávolításával.

A felderítés különösen arra irányuljon, hogy a légítámadás veszedelmét idejekorán észrevegyük. E célra figyelőörsök vonalát kell felállítani, ezek: a távoliak, az ország határán, hogy a repülőátadások általános irányát, illetőleg annak közeledését már ott megállapítsák és az ország határán belül a közliek, melyek különösen a gáztámadással veszélyeztetett helyeken a távolabbról általánosan jelzett támadás közelebbi helyszínét állapítják meg. A figyelőörsök tapasztalatainak továbbítása, az összeköttetés gyors és megbízható legyen, ezen célból az ország területét riadóövekre kell beosztani és a felriasztási jeleket meg kell állapítani.

A gázbiztos helyekre való eltávolítást gondos, Teg-

alaposabb mérlegeléssel kell előkészíteni. Ezen előkészületek abból állanak, hogy már az ellenségeskedések megkezdésekor a gázveszélyes helyek gyorsan és surlódások elkerülésével kiüríttessenek, az ilyen helyeken csakis a feltétlenül nélkülözhetetleneket szabad visszahagyni. Az ilyen előgondoskodások: az ország területén a gáztámadással veszélyeztetett helyek megállapítása, az ilyen helyről eltávolítandók szállítása, elhelyezése, élelmezése, a rend és közbiztonságnak az új elhelyezési körletben fenntartása. A visszamaradni kényszerülteket viszont gázvédőeszközökkel a legmesszebbmenőleg kell ellátni, illetve tömegvédekezésükről gondoskodni kell.

A technikai eszközökkel való egyéni gázvédekezés legáltalánosabb fészerezését, a gázálcot, a háború után rendkívül tökéletesítették. E tökéletesbítések dacára a szűrőkészülék útján való védekezés elve változatlanul megmaradt és csak a szűrőanyagokkal bővült. A legújabb szűrőbetétekkel már a füst és por ellen is védekezni lehet. Igen érdekes kísérletek folynak az amerikaiaknál a hordozható villanyos légtisztító készülékkel, melynél egy-egy villanytelep 10 óráig használható.

Hasonlóképen a sűrű mustárgázfelhők és a permetezett folyékony mustárgázanyag ellen az egész test megvédésére irányuló törekvést is megvalósították. Amerikában a felsőruházat és fehérnemű impregnálásával sikerült ezt a kérdést megoldani, még pedig annyira, hogy az ilyen impregnált anyagból készült öltözet és fehérnemű több száz óráig az egész testbőrt biztosan megóvja. Úgyis szintén sikerült lábbelit és kesztyűt is hasonló impregnáló anyaggal ezen célra alkalmassá tenni. Sikerült végül az amerikaiaknak a mustárgázzal fertőzött ruházat gyors és megbízható fertőtlenítő módját is megtalálni.

A polgári lakosság gázvédelmét csupán egyéni gázvédő felszereléssel tökéletesen megoldani nem lehet, mert egyrészt a visszamaradni hivatottaknak éppen az elgázosítás ideje alatt fokozottabb testi és szellemi munkát kell teljesíteni, másrészt előfordulhat, hogy az eltávolíthatóknak egy része még rövidebb ideig, sőt esetleg állandóan is visszamaradni kénytelen. Ennélfogva az egyéni védekezés mellett a tömegvédekezés kérdését is meg kell oldani. A legtöbb idegen államnál e tekintetben már évek óta megkezdődtek az előgondoskodások, sőt már végre is lettek hajtva. Így az orosz Pawlow a rendes lakóházak némelyikében erre alkalmas helyiségek berendezését javasolta. Az illető lakóházban a gázmenhely lehet a lépcsőház, vagy pláne a pince, amely helyiségeket a legkönnyebben és leggyorsabban érhetik el veszély esetében a lakók és amelyeknek aránylag legkevesebb nyílása van, tehát könnyűszerrel betömhetők. Az ilyen helyeken villanymotorral lehet szűrőn át a külső fertőzött levegőt megtisztítva bejuttatni és az elhasználtat pedig szellőztető útján kibocsátani. Ugyanesak Pawlow legalább 50—60 méter magas gyárkémény útján a felső tiszta levegő beszívattyúzásával is gázmentes helyiségek berendezését lehetségesnek tartja.

Angliában a földalatti vasút- és villamos állomások tömeggázvédőhelyiségekké vannak kiszemelve, ezenkívül a polgári lakosságot gázvédőeszközökkel látják el.

Franciaország különleges utasításokkal és gondos rendszabályokkal a polgári lakosságának légi- és gázvédelmét előkészítette, többek között Páris leplezésére nagyszabású megtévesztő berendezéseket tervez; egyébként a katonai és polgári gázvédelmet a legszorosabb kapcsolatba hozták.

Olaszország polgári lakosságának gázvédelmi előkészületeiről vannak a leghűbb adataink. Megkülönböztetik a békében már előkészített rendszabályokat és mozgósítás esetében azoknak végrehajtását. A békeelőkészülete-

ket a polgári hatóságok kötelesek végrehajtani, amiben a katonai hatóságok a legmesszebben támogatást nyújtanak. Ilyen előkészület: szakemberekből vegyes bizottság megalakítása, mely állandóan figyelemmel kíséri a légi- és gázháborúra vonatkozó újításokat; a gázegészségügyi szolgálat és az időjárási viszonyok tanulmányozására külön osztályok vannak. Városokban a gázveszélyes helyek ki vannak jelölve és ott kerületenkint elosztva, gázmenhelyek építéséről gondoskodás történik; az ilyen kerületi menedékhelyekre adott esetben gázvédelemre kiképzett biztonsági szerveket osztanak be, akik egyúttal ott a rend fenntartására is hivatottak. Ezenfelül fertőtlenítő osztályokat képeznek ki, a polgári lakosságot pedig a légi- és gázvédekezésről ismertetések, előadások, mozgósínházak, képes falragaszok, népies iratok stb. útján felvilágosítják és erkölcsileg előkészítik.

Mozgósítás esetében a békeelőkészületeket egyszerűen végrehajtják. Ilyenek például: riadóintézkedések, gázvédőfelszerelések kiadása, fertőtlenítő szerek készletbe helyezése, közlekedés, élelmezés, elhelyezés lebonyolítása, stb., ezenfelül pedig az ellenségeskedések megkezdésekor nagyobb városok lakosságát az előkészített terv szerint a kiszemelt helyekre azonnal elszállítják.

A többi európai és a velünk határos utódállamoknál a gázvédelem ezekhez hasonló módon, az illető állam viszonyaira alkalmazva, már ki van dolgozva és elő van készítve. Különösen Csehszlovákia van e tekintetben igen jó helyzetben.

A légi- és gázvédelem előkészítése nálunk is folyamatban van már és annak nyilvánosságra hozása a közeljövőben várható. Ez a felette komoly kérdés megoldása nálunk különösen jól átgondolt munkát kíván, mert mi lefegyverezetten csakis a legpasszívabb védekezésre vagyunk utalva.

Néhány szó a cigánykérdésről.

írta: vitéz PAKSI-KISS TIBOR őrnagy.

Szükségesnek látom előrebocsátani, hogy a cikkemben tárgyalt cigányok alatt azokat a cigányokat értem, akik mint üstfoltozók, teknővájók, alkalmi árusok, kupecok — az újabb megszorítások ellenére is — az egész országot bekóborolják és veszélyeztetik a közbiztonságot.

A nyomozó alosztályok másféléves működése óta kísérem figyelemmel a lakosságnak ezt a közbiztonságra nézve igen veszélyes rétegét és máris arra a szilárd meggyőződésre jutottam, hogy az előfordult nagyobb horderejű bűncselekményeknek több, mint 80%-át a fent felsorolt mesterséggel kóborló cigányok követik el. Olyan ügyes és agyafurt módon változtatják a külsejüket, nevüket, foglalkozásukat, hogy ember legyen az a csendőr, aki a nyomukra akad.

Előfordult, hogy egy fiatal cigány egy tanyán 1000 pengő értéket meghaladó rablást követett el. A nyomozás adatai mind a cigányhoz és több társához vezettek, de teljesen nyomuk veszett, a nyomozás megakadt.

Hónapok mulva egy járőröknek sikerült a betörőt elfogni, persze más vármegyében, más név alatt. Az új névre szabályszerűen kiállított üstfoltozó vándoriparigazolvánnyal volt ellátva.

A járőr megállapította, hogy a cigány a rablás

után egyenesen egy határszéli községbe ment, ott beállított egy gazdálkodó magyar emberhez, bemutatkozott mint annak a keresztfia, azt mondva, hogy az anyja mindig őt emlegette, mint keresztapját.

Előadta, hogy vándoriparigazolvánnyal szeretne váltani, de ahhoz keresztlevélre van szüksége, ezért kérte, hogy menjen el vele az anyakönyvi hivatalba és igazolja. A gazdálkodó, aki emlékezett, hogy 19—20 évvel azelőtt valami cigány fiúnak tényleg elvállalta a keresztapaságát, beugrott, elment vele az anyakönyvi hivatalba, igazolta, kiváltották a születési anyakönyvi kivonatot. Ennek alapján a cigány községi bizonyítványt kért és kapott. Senki sem kérdezte, honnan jött, mit csinált eddig, vagy ha kérdezték is, elhitték az ő bementését.

A községi bizonyítvány alapján aztán a saját arcképével és személyleírásával ellátott iparigazolvánnyal kapott. Akármelyik csendőrijárőrnél szabályszerűen igazolhatta magát és a rablásért körözött cigány ily módon eltűnt az életből, hogy új név alatt üzhessen tovább különböző bűncselekményeit, mert gondolhatjuk, hogy üstfoltozással édeskeveset foglalkozott.

Az elfogás körülményeivel és a nyomozással nem foglalkozom, mert az esetet csak arra hoztam fel példának, hogy lássuk, mennyire ügyesen és tökéletesen dolgoznak ezek a bűnözők és hogy mennyire szükséges az ellenük való komoly védekezés.

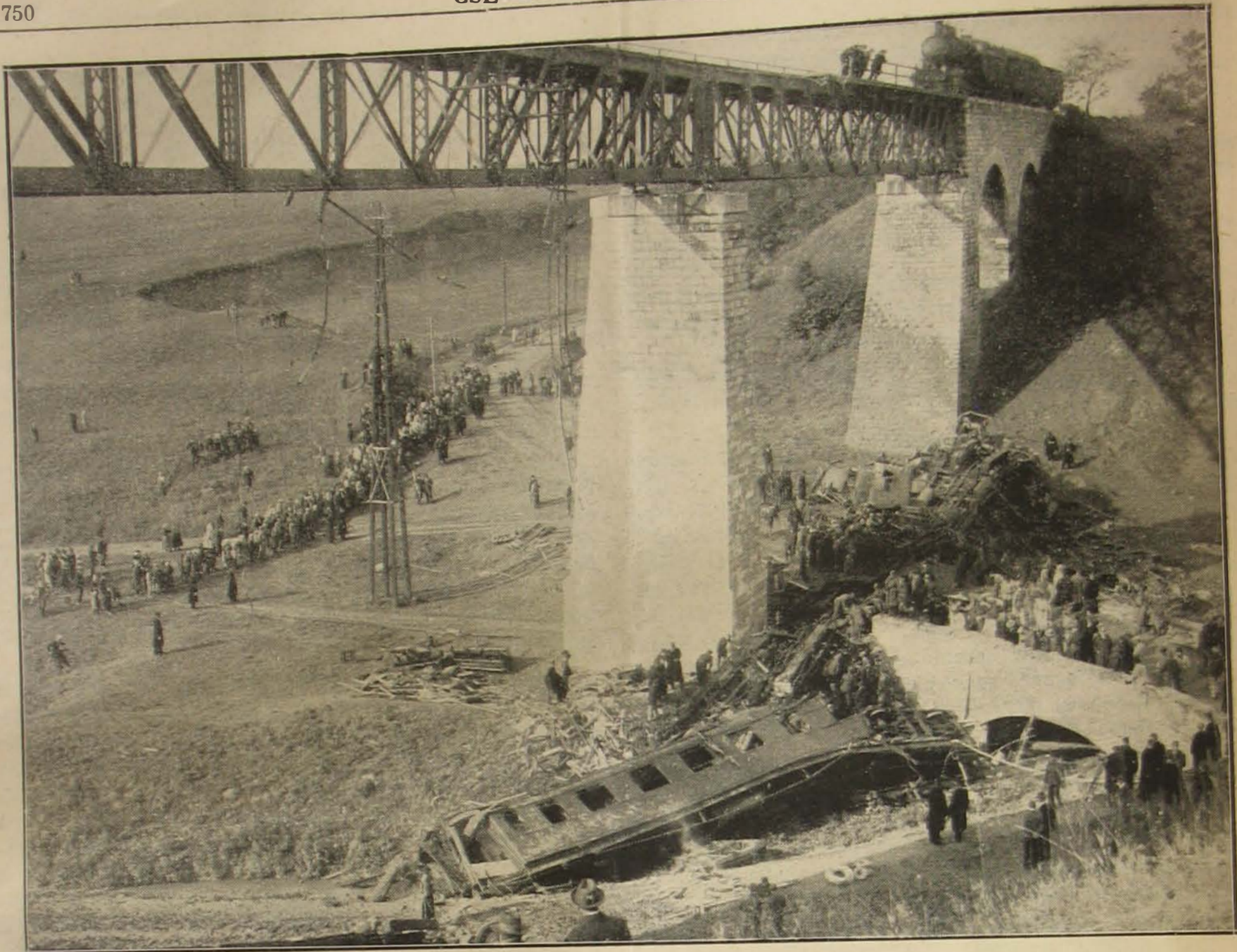
Bár addig, míg minden cigányt a hatóság által kiállított arcképes és ujjnyomattal is ellátott igazolvánnyal el nem látják, amelynek másodpéldányát a kiállító hatóság őrzi, szerintem a cigánykérdést tökéletesen megoldani nem lehet, mégis tennünk kell valamit és ha nem is teljesen, de részben — az alább ismertetett módon — jelentős akadályt tudunk gördíteni garázdálkodásuk elé.

A debreceni és miskolci csendőrkerületek területén a nyomozó alosztály felállítására óta — a kerületi parancsnokságok rendelkezése folytán — minden őr bejelentette a nyomozó alosztálynak a körletében tartózkodó összes 15 éven felüli cigányokat, életkor, foglalkozás, különös ismertetőjel és tartózkodási hely szerint.

Az őrök rendes szolgálataik alatt a cigányokat állandóan ellenőrzik, az újonnan jötteket priorálják, az eltávozottakat feljegyzik és a távozási hely gyanánt megjelölt helység illetékes őrét, rendőrhatalóságát az illető személyleírásának közlése mellett értesítik. Ha szükségesnek mutatkozik, úgy a nyomozó alosztálynak is bejelentik, hogy a daktiloszkópust ujjnyomat-felvétel és fényképezés végett az alosztályparancsnokság kirendelhesse.

Az ujjnyomatok alapján az országos bűnügyi nyilvántartóhivatal előző büntetéseikre és személyazonosságukra nézve priorálja őket. Már több ízben előfordult, hogy az így prioráltatott cigányokról kiderült, hogy többszörösen büntetett és más név alatt körözött egyének, akiket így az igazságszolgáltatás kezére tudtunk juttatni.

Az őrök általi priorálásnak nézetem szerint úgy kell történnie, hogy az újonnan jötteket megkérdezzék, honnan jöttek és az előző tartózkodási helyük szerint illetékes őröt vagy rendőrhatalóságot megkeresik, hogy ilyen és ilyen nevű, személyle-

Szeptember 13-án a Bécs felé haladó gyorsvonat pokolgépes merénylet folytán a biatorbágyi iaduktról lezuhant. Huszonkét utas meghalt, számosan megsebesültek. A merénylet kommunisták műve volt. Schäffer felv.

írású, esetleg különös ismertetőjellel bíró cigány csakugyan onnan költözött-e el és nem terheli-e valamilyen bűncselekmény? Ha a válasz nemleges, akkor az örs minden további nélkül átadja a nyomozó alosztálynak, hogy az a rendelkezésre álló eszközökkel azok kilétét és viselt dolgait kiderítse. Ha a válasz igazolja a cigány állításait, akkor ezt szintén a nyomozó alosztálynak jelenti be, annak a cigányok tartózkodási helyéről vezetett kimutatásba való bevezetése végett.

A bejelentésnek tartalmazni kell a következő rovatokat: Név, Honnan költözött?, Születési hely és év, Különös ismertetőjel, Foglalkozás, Hová költözött?

Vannak olyan cigányok, akik nem változtatják meg véglegesen a tartózkodási helyüket, de hosszabb időre vándoripar, vagy más ürügy alatt állandó tartózkodási helyükről eltávoznak. A pontos és rendszeres ellenőrzés ezeket is ismertté teszi az örs előtt és nazaérkezésük után holttartózkodásukat az igazolványukra vezetett feljegyzésekből megállapítva, a nyomozati értesítőtől — ha szükséges, az illetékes örsök, rendőrhatóságok útján — kipuhatólja, hogy nem követtek-e el távollétük alatt valamely bűncselekményt.

Ha a cigányok közül elköltözik valamelyik, úgy azt az örsöt, rendőrhatóságot, amelyik az új tartó-

zkodási hely szerint illetékes, az örs értesíti és választ kér, hogy az illető csakugyan megérkezett-e oda. A költözést a nyomozó alosztálynak is bejelenti, ahol előjegyzésbe veszik és annak az örsnek a bejelentéséből, ahová költözött, meg tudják állapítani akkor is a tartózkodási helyét, ha nem oda költözött, ahová bejelentette. Természetes, hogy az örsök ezen bejelentései mind pontosan a Nyut. 8. melléklete szerinti személyleírás kíséretében történjenek.

Ez azért fontos, mert a cigányok azt a szokást vették fel, hogy ha valami bűncselekmény terheli őket, egyszerűen eltűnnek s más név alatt — persze okmányokkal ellátva — nyugodtan élnek.

Példa erre Algács Pál esete, aki fegyházbüntetésének töltése közben megszökött, majd Kolompár József néven Rákóczi-falvára költözött és ott nyugodtan és Szatmár vármegyék területén garázdálkodott, több, tetteit, gondosan ügyelve arra, nehogy tartózkodási helyén vagy annak közelében bűncselekményt kövessen el és ezáltal maga ellen az örs gyanúját felébressze.

Igaz, hogy a cigányoknak ily módon való ellenőrzése nagy munkát ró az örsökre, de megérdemli a fáradságot. Még egy példát hozok fel. Az utóbbi időben hurokra került egy cigánybanda, amely Szabolcs és Szatmár vármegyék területén garázdálkodott, több

A Biatorbágnál felrobbantott vonat egyik, forgácsá zúzódott kocsija.

Schäffer felv.

mint hatvan kisebb-nagyobb betörést követett el, hónapokig veszélyeztette a közbiztonságot és rablókirándulásai után állandóan ugyanazon a helyen pihent meg. A vezető egy szökött fegyenc cigány volt. Ha az örs komolyan vette volna a cigányok ellenőrzését, akkor biztos, hogy a bandavezér már hónapokkal ezelőtt hurokra került volna. Priorálás útján a nyomozó alosztály azonnal leleplezte volna, mert arcképe, ujjnyomatlapja és pontos személyleírása az alosztálynál megvolt. Míg így többheti fáradságos nyomozás és tetemes költség után csak akkor kerültek kézre, amikor már több mint 60 betörést elkövettek.

Célszerűnek látszik, hogy a cigányoknak a fentvázolt módon való ellenőrzését ott, ahol még nincs meg, az ország egész területén bevezessük, mert az a munkatöbblet, amit ez a szolgálat a nyomozóalosztályokra és örsökre ró, busás jutalmat nyer az eredményben.

A mindent-tudás lehet férfierény, de a nőre nézve szerencsétlenség. Minden nőnek szüksége van jó adag tudatlanságra, hogy fel ne lázadjon a természet ellen, annak tudatában, hogy az emberi hivatás terheit és örömeit olyan egyenlőtlenül osztotta fel a férfi és nő között.

JÓKAI.

A nyomozó szellemi munkája.

Írta: dr. LICHEMARNOLD osztrák csendőraligazgató, a gráci központi csendőriskola paranesnoka.

(Második közlemény.)

Az indukció (inductio).

Most már az a kérdés, hogy a bűnügyi szellemi munka során főtételeinket dedukció által nyerjük-e? Egyáltalában nem!

A bűnügyi nyomozás terén tételeinket nem vezethetjük le általános érvényű tételekből, hanem kisebb-nagyobb számú megfigyelt esetből. (Például: sok esetben megfigyelték, hogy az olyan emberek, akiknek a nyoma váltakozva egy-egy hosszú és rövid lépést mutat, sánták.)

Ez a levezetett tétel nem dedukció útján keletkezett, mint a matematikus tételei, hanem emberi tapasztalaton épült, tehát, mint azt a logika nevezi, indukció (felvezetés, rávezetés, következtetés a különösről az általánosra) az alapja.

Minden főtételünk, amennyiben azokat a tudományos kriminallisztika és annak segédtudományai (például: bűnügyi orvostan, vegytan stb.) segítségével nyerjük, indukció alapján keletkezik.

Milyen szerepe van tehát az indukciónak a bűnügyi nyomozás terén? Az indukcióval nyert következtetések kizárólagos alapja az emberi tapasztalás, ez pedig mindig hézagossá volt és ilyen is marad. Tehát minden ítéletünkkel mindig szorosan a teljesítőképességünk határán állunk.

Ez a határ számunkra sokszor igen szűkre van szabva; törekednünk kell, hogy a főtétel általános érvényességét tehetségünk és tudásunk szélső határig terjedő latbavetésével mérlegeljük.

2. Az általánosítás.

(Generalizálás.)

Az indukciótól, azaz tételeknek a tapasztalásból való levezetésétől jól meg kell különböztetnünk megfigyelt eseteknek úgynevezett általánosítását. Az oktalan általánosítás ősrégi példája az utazó angol esete, akit egy városban való utaztában egy vöröshajú, hebegő, udvariatlan pincér szolgált ki és aki naplójába azt írta, hogy „Z. lakosainak vörös hajuk van, hebegnek és gorombák”. Ez a példa jól megmagyarázza az általánosítás vagy generalizálás fogalmát.

Kérdezzük meg magunktól, hogy nem esünk-e a nyomozási szellemi munkánk során mi is gyakran ebbe a hibába. Sajnos, azt kell felelnünk, hogy igen. Az általánosításra való hajlam minden emberben, a nyomozóban is megvan.

3. Az analógia.

Az analógia époly veszélyes, mint az általánosítás.

Analógián azt a hasonlatosságot, egybevágást értjük, amelynél fogva egy bizonyos tárgynak vagy eseménynek, vagy valamely körülménynek, amelynek egy másikkal néhány közös ismertetőjele van, azzal minden más pontban is meg kell egyeznie.

Az analógiának a bűnügyi nyomozás terén jelentékeny szerepe van. A gyakorlat szünet nélkül felhasználja, anélkül, hogy ennek tudatára jönne. Így azután az analógiával összekötött hibák sem ismertetnek fel.

Az analógiát azonban mégsem nélkülözhetjük; olyan, mint a méreg az orvostudományban, amit nem lehet nélkülözni, de veszély nélkül csak hozzáértő alkalmazhatja. A könnyebb érthetőség kedvéért lássunk egy gyakorlati példát. Valamely nehéz eset nyomozásánál egyszerre csak holtpontra jutunk. Semmi támpontunk sincs. Mit tesz most a gyakorlati nyomozó, hogy a nyomozást újra előremozdítsa? Emlékezetében olyan (átélt, hallott vagy olvasott) esetet keres, amelynek a tényállása hasonló ismertetőjeleket tud felmutatni. Azután azon szempont szerint dolgozik tovább, amely annakidején eredményre vezetett. A tényállás többé-kevésbé hasonló ismertetőjeleiből ezt következteti: a mostani eset hasonló módon játszódhatott le, mint az egykori, az indítók hasonló lesz, a tettest hasonló körben kell keresni és az akkoriakhoz hasonló rendszabályok alkalmazásával kell kinyomozni. Ez az eljárás néha eredményre vezet ugyan, de ez nem logikus következtetés, hanem csak találgatás, amely aggasztó tévútra vezethet, különösen pedig azt vezetheti oda, aki szellemileg nem önálló és logikus gondolkodáshoz nincs hozzászokva. Az ilyennek, sajnos, nincs más választása, minthogy valamely mintába belekapaszkodjék, míg más mintát nem talál. A tudományos nyomozó nem is óvhatja eléggé a gyakorlatit az elfogultságtól és az előre alkotott véleményétől, amelyeknek elsősorban az az oka, hogy analógiákat állítunk fel, ahelyett, hogy szabadon, logikusan következtetnénk.

Aki a bűnügyi gondolkodással némileg foglalkozik, csakhamar számot adhat magának arról, hogy az indukció helyes útján jár-e, vagy általánosít-e, vagy analógiákkal dolgozik-e; vagy más szóval: hogy kipróbált tapasztalati tantételek alapján, vagy pedig példák mintái szerint jár-e el.

Tapasztalati tételek és a tapasztalás határai.

Már kiemeltük, hogy a nem tökéletes indukció a rendes, mivel az indukció alapja a tapasztalás, amely sohasem tökéletes. Ha ezt a tantételt a gyakorlati bűnügyi szolgálatba átvisszük, akkor azt mondhatjuk, hogy: az emberi tapasztalaton alapuló tételek tökéletességére vonatkozó kutatásunk eredménye a bűnügyi nyomozás terén is érvényes, tehát itt is tökéletlen.

Ha a nyomozó eljutott ehhez a megismeréshez, akkor már igen sokat nyert, mert sok hibás következtetést elkerülhet és az emberi tudásba vetett hamis bizalom mellőzése által akárhány ártatlan ember fog súlyos gyanútól mentes maradni.

A gyakorlati nyomozó ezen a téren tényleg túlságosan sokat enged meg magának, azt hiszi, hogy jóval több tapasztalata van, mint amennyivel valóban rendelkezik. Ezt a tényt a hatóságokhoz intézett azok a jelentések bizonyítják, amelyek mintegy tipikusan így szólnak: „Az ügy körülményeinél fogva fel kell tételezni, hogy a cselekményt a körülményekkel teljesen ismerős egyén követte el.” A nyomozó önkéntelenül cselédekre, hozzátartozókra, ismerősökre és lakókra veti magát. Még csak néhány befolyásoló kérdés a tanúhoz, ehhez néhány szerencsétlen körülmény egybevágása és egy ártatlan máris vizsgálati fogságban ül.

Gyakran, sőt igen gyakran helyes a gyanú. Ha azonban a nyomozó mégis mérlegelné azt a lehetőséget, hogy másként is lehetne a dolog, mi volna az eredmény? Szám-talan példa van rá, hogy az emberi előrelátással szinte kalandosan hangzó körülmények álltak szembe, olyanok, amelyekre senki a legtávolabbról sem gondolt volna. A legkalandosabb természetű alibibizonyítások, baktériumokkal való tudományos gyilkosságok, véletlenek, megmutatják, hogy az emberi előrelátás véges, egy esemény lehetőségei pedig végtelenek.

Mindezen esetekben megfogható dolgokról volt szó, mekkorára nő azonban a nehézség, ha lélektani indítókot kerülnek szóba. Hány nyomozó tekintti magát emberismerőnek. Ha csak azt a lehetőséget vesszük figyelembe, hogy a tettes olyan elmebeteg, akinek arca a szellemi sötétséget még sem árulja el, akkor már a lehetőségek olyan sorozatát kapjuk, amely minden előrelátást és ezen a téren szerzett minden tapasztalatot megszegyenít.

Ezzel a néhány példával csak meg akartuk kísérelni, hogy tapasztalati tételeink ki nem elégítő voltára rámutassunk.

De a nyomozónak törekednie kell, hogy — amennyire erejétől telik és amennyire azt a körülmények csak megengedik —, az emberi tapasztalás egész eredményét minden esetben kiaknázza.

Ha a gyakorlati nyomozó ennek a szükségességét felismerte, akkor már fel is szabadul a tudományos, „elméleti” nyomozóval szemben táplált ellenszenv alól. Hogy ezt az ellenszenvet legyőzze, az nemcsak szükséges, hanem a legnagyobb mértékben hasznos is. Meddig terjed a gyakorlati ember tapasztalása? Mivel a tudományosan képzett emberével szembeállítva az általános tudás terén való előképzettsége aránylag kicsi, saját magának és bajtársainak szűkös tapasztalataira van ráutalva. Mivel a tapasztalati megállapítások nem kielégítő terjedelműek, vagy az általánosítás, vagy az analógiával való dolgozás hibájába esik.

A bűnügyi tudománynak és a gyakorlatnak egymáshoz való viszonya mindig élettelen teljes legyen.

A tudományos nyomozó sem rendelkezik megközelítőleg sem az emberi tapasztalás teljességével, de azért még-

is többel, mint a gyakorlati ember, mert hiszen a bűnügyi tudomány segédeszközei és a szakértők egész vezérkara is segítik.

A tudományos nyomozó mindenkor szigorú pontossággal mérlegeli, hogy a tudománynyújtotta megismerés határa minden egyes esetben meddig terjed, véleményét ennek megfelelően a kellő mérséklettel alkotja meg.

Ezzel szemben más szakemberek, különösen iparosok, mint szakértők, könnyen hajlanak arra, hogy tudásukat túlságosan sokra becsüljék, nagyon is szívesen állítanak fel határozott ítéleteket.

A nyomozó mindenestre tartozik a tapasztalás alkalmazását az egyes esetekben a kísérlet alkalmazásával támogatni, amire fentebb már rámutattam.

A logikai ítélet hézagossága által előidézett sok kétség alapján könnyen arra az eredményre juthatunk, hogy a bűnügyi nyomozó számára a logikai következtetés céltalan, mert az ítélet alapjai nem elég biztosak. Ezzel szemben a következőket kell figyelembe venni: A nyomozónak az a feladata, hogy bizonyítékokat gyűjtsön. A nyomozónak ténylegesen kutatnia kell, neki leginkább van meg az alkalma, hogy a mélyen elleplezett igazságot felfedje; (innen van a latin kifejezés: detegere = leplezni, felfedni és a detektív szó is). A bíró dolga, hogy azt az anyagot, amelyet neki a nyomozó szállít, felülvizsgálja. A bírói mérlegelésnek is határt szab a megismerés nem tökéletes volta. Ha tehát még a bíró is kénytelen kétséges anyaggal dolgozni, annál inkább szabad ezt a nyomozónak megtenni. De törekednie kell, hogy a kétségeket a legkisebb mértékre leszorítsa.

IV. Az ítélet.

Már az altétel és főtétel képzéséről szóló tan tárgyalása alkalmával láttuk, hogy az altétel és főtétel helyessége a feltevések (premisszák) kisebb vagy nagyobb fokú helyességétől függ. Láttuk azt is, hogy a bűnügyi nyomozás terén az altételek semmi mások, mint a gyanújelek, amelyeknek helyes értékelése viszont az érzéki és szellemi megfigyelés helyességétől függ. Végül láttuk azt is, hogy a főtételek bűnügyi szempontból nézve megfelelnek a kriminalisztika tapasztalati alapelveinek.

Végül azt is ki kell emelnünk, hogy úgy az altételek, mint a főtételek feltevései a kriminalisztikában csak feltételesen helyesek, és csakis így lehetnek helyesek, tehát az ítéleteknek is csak ilyen feltételes értékük lehet. De az ítéletek előfeltételeinek — és így maguknak az ítéleteknek is — megismert ki nem elégítő volta mellett felmerül még egy sor olyan körülmény, amely alkalmas arra, hogy az ítélet helyességét befolyásolja. Ezek: a hibás ítélet, az okszerűség és a véletlen, továbbá a hamis ítélet, a félrevezetés és megtévesztés.

Vizsgáljuk meg ezeket a körülményeket egyenként.

1. A hibás ítélet.

Hibás ítéletnek nevezi a logikus azt az ítéletet, amely valamely tévedés alapján keletkezik, ellentétben a hamis ítélettel, amelynek szándékos megtévesztés az alapja. A logika sok szabályt ismer a hibás ítéletek elkerülésére. Ragadjunk ki a logika nagy területéből néhány ilyen szabályt, még pedig néhány olyant, amely a nyomozó gondolatmenetére is fontos, hogy megmutathassuk, hogy mily számosak a következtetésnél elkövethető hibák, és hogy hogyan igyekszik a logika a hibás ítéleteket elkerülni.

1. A tagadás tétele: „Oly ismertetőjelek, amelyek valamely fogalomhoz nem tartozhatnak, ahhoz nem kapcsolhatók.”

Bármily egyszerű is ez a tétel, indulatból vagy el-

fogultságból mégis rendkívül gyakran meg szokták szegni. Ebből következik:

2. Az ellentétesség tétele: „Két egymással ellentétes ítélet nem lehet egyidejűleg igaz, hanem az egyiknek vagy a másiknak hamisnak kell lennie. Az egyik helyességéből a másik valótlanága következik.”

3. Az oktvény tétele: „Szükséges, hogy minden ítéletnek alapja legyen.”

Ez a néhány tétel a logikának ezt a rendkívül nagy területét távolról sem meríti ki. A nyomozó számára a logikus gondolkodás és következtetés egész bölcsessége a következő fontos tételben foglalható össze: „A gondolkodásban elkövethető logikai hibák elkerülésére hatásos eszközünk nincs. Ezért még a legnyilvánvalóbb bizonyítéknál is legfőljebb csak igen valószínű lesz az, hogy teljesen hibátlan. Csak gondolkodásunk és következtetésünk cselekményeinek megszakítás nélküli figyelemmel kísérése nyújthat kielégítő védelmet a tévedések ellen.”

A gondolkodás egyes tevékenységeit a feltevések felállításánál és azok megvizsgálásánál (gyanújelek és tapasztalati tételek) már részletesen megbeszéltük.

2. Az okszerűség.

A feltevéseket ítéletté kell összekapcsolni. Milyen elvek alapján kell ennek történnie? Mindig az okszerűség elve alapján.

A logika az ok és okozat viszonyát nevezi okszerűségnek (kauzalitás, causalitas; causa = ok).

Dr. Hans Gross azt mondja: „Amilyen egyszerű ez az okszerű következtetésre vonatkozó megállapítás, annyira fontos az ránk nézve, mert az a folytonos és mindig ismétlődő kérdés, hogy mi itt az okozat, hol itt az ok, a tulajdonképpen és legfontosabb munkánkat jelenti. Aki kitart amellett, hogy a kérdést az unalomig ismétlje, nehezen fog nagy hibát elkövetni.”

A nyomozás során néha okokra akadunk, amelyek okozatait azután ki kell kutatnunk. Az okszerű összefüggést keressük, az okból következtetünk az okozatra. Ha például a megölt ember vére erősen szétfreccsent, akkor vérfojtos ruhájú tettest keresünk. De az esetek túlnyomó részében okozatokat találunk és az okokat igyekszünk kikutatni. Például meggyilkolt hulláját találjuk, de nem találunk semmit, ami a tettesre mutatna. Tehát először azt kérdezzük, hogy hogyan foyt le az eset. Milyen okok játszottak közre, hogy a meggyilkolt itt lelte halálát? Ha eközben vétünk az okszerűség ellen, ha a megállapított események okszerű összefüggését helytelenül értelmezzük, akkor minden következtetésünk és ítéletünk hamis lesz.

Tegyük fel, hogy egy ember magánál hordja a meggyilkolt ember óráját, fehérneműje pedig vérfojtos. Ez az ember azt állítja, hogy az órát a meggyilkolttól a gyilkosságot megelőző időben ajándékul kapta, és hogy a gyilkosság idejében egy ismeretlennel verekedett, miközben ruházatát bevérezte.

Ezek az állítások a nyomozás során feltétlenül igazaknak bizonyulnak. Mit szólnak az ilyen megoldáshoz? Azt, hogy ez véletlenség! Valóban véletlenség is, amit talán okszerűségnek tartottunk.

3. A véletlen.

A véletlen legjobb meghatározását dr. Hans Gross adja:

„Véletlenről beszélhetünk, ha oly események keresztezik egymást, amelyek mindegyike magában véve bizonyos szükségszerű törvények behatásának eredménye volt, de azt a törvényt nem ismerjük, amely az események találkozását okozta.”

A véletlen a tettes akaratától független esemény.

— Allj!

Közben felugrottam és nekirohantam az orvvadásznak, hogy mielőtt még a fegyverét használhatná, ártalmatlanná tegyem. Szuronyom természetesen dőfésre készen meredt előre, hogy minden meglepetés ellen biztosítsam magamat. Mindez néhány pillanat alatt játszódott le, a nagy sötétségben másként egyszerűen eltűnt volna a szemem elől, vagy pedig rámlott volna az orvvadász.

Közvetlenül mellette állottam már, megragadtam a karját s akkor rádöbbsentem, hogy a járőrtársam karját szorongatom.

Lehetséges, hogy ha eközben csak egyetlen olyan mozdulatot tesz, amelyikből támadó szándékra következtethettem volna, legyenhőbb esetben is szuronyhasználatl ért volna véget az orvvadász-les, de a szuronydőzés nem az orvvadászt, hanem a csendőrbajtársat érte volna, ki tudja: milyen súlyosan.

Amikor ez a lehetőség az agyamba villant, remegtem az izgalomtól, mert tudatában voltam annak, hogy egy soha jóvá nem tehető szerencsétlenségnek éppen úgy lehettem volna az okozója, mint ahogyan a véletlen kegyéből megmenekültem attól.

A hibát járőrtársam követte el. Amikor az orvvadász legutolsó lövését meghallotta, visszakanyarodott a fasorhoz, elébem került, hogy közölje velem: honnan hallotta a lövést, amit pedig magam is éppen olyan jól hallottam, mint ő. Azzal, hogy a parancsot nem teljesítette pontosan, nagyon kellemetlen helyzetbe sodort mindkettőnk s az már csak a véletlennek ilyenkor szokásos ráadása volt, hogy éppen a legfeszültebb pillanatban toppant elém.

Eltekintve azonban attól, hogy ilyen zavart keltett, elugrasztotta az orvvadászt is. Kiáltásomat biztosan meghallotta s aztán hiába is várakoztunk az újabb lövések hangjára, az éjszaka némán borult fölénk. Járőrtársam tehát a parancs pontatlan teljesítésével a tulajdonképpeni szolgálati célt is megghiúsította s most már nem maradt más hátra, mint bevárni az amúgy is közeledő reggelt és a községben frissiben nyomozni az orvvadász után. Mert — gondoltam — az a sár, ami a mi ruhánkra és lábbelinkre ragadt, egész biztosan neki is árulója lesz.

A nyomozás lefolytatását nem részletezem. Személyi ismereteim voltak s ezeknek a révén nemcsak az orvvadász kilétét, hanem egy aznap éjszaka elkövetett lopást és orvhalászatot is kiderítettünk. Az orvvadászhoz egy pár nagyon sáros bakancs és bőrkamásli vezetett el bennünket. A kamarában pedig megtaláltuk a három darab szép fácánt, a vadászat eredményét.

Az orvvadász kikérdezése során az is szóba került, hogy nem zavarta-e meg őt valaki vadászás közben. Kiderült, hogy csakugyan az én „Allj!” kiáltásom riasztotta meg s azt hite, hogy a vadőr kiabál vaktában, hogy az orvvadászt elijessze. Ettől a kiáltástól eltekintve azonban semmiféle emberi mozgást nem észlelt s így valószínűleg sikerült volna még a fasorban rajtaütöni, ha járőrtársam vigyázatlansága másként nem rendezi a dolgokat.

CSENDŐR LEKSZIKON.

164. kérdés. *Mily felelősséggel tartozik az a kereskedő, aki üzletében utcán át korlátolt mennyiségű szeszesített árusít s a megvett szeszesített üzlelfelei az üzlethelyiség előtt, az utcán csoportosulva fogyasztják el?*

Válasz. A kereskedőnek semmi köze ahhoz, hol fogyasztják el az üzletéből kivitt szeszesített az üzlelfelek. Felelősséggel tehát nem tartozik azért, hogy ezek a megvett italt az utcán isszák meg, annál kevésbé, mert az utcai rend szabályozása és fenntartása nem magánosok, hanem a hatóság feladata.

165. kérdés. *A Szut. 64/6. pontja szerint a csendőr szolgálati feladatai közé tartozik nemzetvédelmi szempontból megfigyeléseket végezni. Mit kell itt érteni közelebből nemzetvédelmi szempontból?*

Válasz. A Szut.-nak ez a helye főként az egészséges nemzeti közvélemény védelmét tartja szem előtt. Gondol azokra az ostobákra vagy tudatos gonosztevőkre, akik bárgyú vagy ellenséges célokat szolgáló hírekkel, nézetekkel vagy elejtett kijelentésekkel megmérgezik a lakosság egészséges nézeteit s veszélyeztetik a hazafias szellemet, a nemzeti ízlést, a vallási és társadalmi békét, a hatóságok pártatlanságába vetett bizalmat, a tisztas hagyományokat és általában a társadalom nyugalalmát és az állami élet zavartalanságát. Ha a lakosság körében bizonyos mozgolódást, nyugtalanságot észlel, furcsa nézeteket hall olyanoktól, akikről ezt feltételezni nem lehetett volna, ha titkos vallási szekták ütök fel fejüket, ha bizonyos ellenséges szellem kezd végigvonulni valamely falun, ha csoportban álló emberek hirtelen elhallgatnak, ha hatósági vagy annak látszó ember feléjük közeledik, ha bizonyos összebészélészerű dac nyilvánul meg valamely hazafias, társadalmi, nemzeti vagy egyéb honpolgári kötelesség teljesítésekor stb., akkor a csendőrnek azokat kell megkeresnie, akik ennek az aknamunkának az irányítói és részesei.

A csendőrnek ilyenkor óvatosnak, körültekintőnek kell lennie, úgy kell tennie, mintha mit sem venne észre. Csak ily módon tudja megállapítani a dolgok hátterét, csak ily módon juthat el az esetleges bujtogatók személyéig. Nincs kizárva természetesen, hogy a lakosság nyugtalankodását egyéb okok idézik elő. A fontos az, hogy a csendőr mindennek okát pontosan megtudja, mert csak így tehet kellő intézkedésekre alapot nyújtó jelentést felettes parancsnokságának.

166. kérdés. *A gyanúsított a fuvardij utánvételezésével felad egy csomagot a vasúton. Mikor a csomag a rendeltetés helyére érkezik, a nyitva levő vasúti poggyászkocsiból titokban elviszi a csomagot, anélkül, hogy a fuvardíjat kifizetné. Mily bűncselekményt követett el?*

Válasz. A cselekmény a Btk. 368. §-ába ütköző jogtalan elsajátítás vétsége, mert a csomagra a vasútintézetnek a fuvardíj kifizetéséig megtartási joga volt, a gyanúsított ezt a megtartási jogot sértette meg, amit a Btk. 368. §-a bűncselekménynek nyilvánít.

167. kérdés. *A gyanúsított a szérüskertben kuzalba rakott idegen baltacinból négy kévét, két pengő értékben, ellop s saját lovával megeteti. Mily bűncselekményt követett el?*

Válasz. A cselekmény a Btk. 333. §-ába ütköző, a Bn. 48. §-a szerint minősülő lopás vétsége, mert a baltacin már be volt takarítva a mezőről s így a cselekmény, az elkövetés helyét tekintve, nem mezőrendőri kihágás.

168. kérdés. *Mikor tekinthető a tolvaj veszélyes gonosztevőnek a lopás körülményei alapján?*

Válasz. A Szut. 339. pontja veszélyes gonosztevőnek az elkövetett bűncselekmény súlyához képest azt jelöli meg, aki halállal, életfogytig tartó fegyházzal vagy öt évnél hosszabb tartamú szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekményt követett el vagy kísérelt meg, a tolvaj veszélyes gonosztevőnek

Valamint egy ki nem mondható, édes érzés azon lényt, kit szeretünk, nemcsak szolgálni, hanem érette szenvedni is, úgy felette nagy és tiszta öröm, nemcsak fáradni a honért, hanem annak előmenetele végett érzékeny áldozatokat is hozni.

GR. SZÉCHENYI ISTVÁN.

azokban az esetekben tekintendő, amelyeket a Bn. 49. §-a az 1., 2. és 3. pontban jelöl meg; ha ugyanis a tolvaj 4000 P-nél nagyobb értéket lopott s ezen felül büntett lenne a cselekmény akkor is, ha az érték szerint nem minősülne büntetetté (tehát ha például bemászás útján követte el a lopást), továbbá, ha lopás, rablás, sikkasztás, zsarolás vagy orgazdaság büntette miatt már legalább kétszer meg volt büntetve és cselekménye enélkül is büntetetté minősülne. Végül, ha a tolvaj a lopással üzletszerűleg foglalkozik.

169. kérdés. *A gyanúsított haragosa lévén a sérültnek lakása utcai ajtaja előtt állva, szóval megfenyegeti, hogy ne merészeljen többé háza előtt elmenni, mert leüti a derekát. Mily büntetendő cselekményt követett el?*

Válasz. A gyanúsított cselekménye a Kbtk. 41. §-ába ütköző kihágás közösen ellen. Elbírálása a kir. járásbíró hatáskörébe tartozik.

170. kérdés. *Az 1883. évi XX. t.-c. 30. §-a szerint vadászati kihágást követ el, aki a hasznos madarak fészkeit elrombolja s tojásaikat elszedi; az 1894. évi XII. t.-c. 95. §-a o) pontja szerint pedig mezőrendőri kihágást követ el, aki a hasznos madarakat pusztítja, fészkeiket, tojásaikat, fiókáikat elszedi vagy azokat hatósági engedély nélkül forgalomba hozza. Tekintve, hogy a két tényálladék hasonló, mely irányadó elv vagy szabály szerint kell alkalmazni ezt a két törvényhelyet?*

Válasz. Minthogy az 1894. évi XII. t.-c. idézett rendelkezése az 1883. évi XX. t.-c. feltétlen tilalmával szemben ismer oly esetet is, amikor a törvényben egyébként tiltott cselekmény hatóságilag megengedetté válik, a gyakorlati szempont követeli, hogy az 1894. évi XII. t.-c. rendelkezéseit tartsuk szem előtt, hogy eldönthessük a hatósági engedély hiányának kérdését. Ezt a törvényhelyet kell már azért is szem előtt tartanunk, mert ennek tényálladéka tágabb, mint a vadászati törvényé.

Hasznos madarakat élve elfogni, megölni, fészkeiket és tojásaikat elszedni csak tudományos célra szabad, ha erre a hatóság engedélyt adott. Hasznos madarak szállítására, élő vagy holt állapotban, valamint fészkeiknek és tojásaiknak szállítására szintén hatósági engedély kell. Az engedélyt a székesfővárosban a kerületi előljáró, törvényhatósági jogú városban a tanács, megyei városban a polgármester, nagy- és kisközségben a főszolgabíró adja meg.

171. kérdés. *Mily bűncselekményt követ el az, aki a háborúban nyomorékká vált hadirokkantat nyomorék volta miatt kicsúfolja?*

Válasz. A cselekmény mindenestre kimeríti az 1914. évi XLI. t.-c. 2. §-ába ütköző, a 4. §. 2. bekezdése szerint minősülő (feltűnően durva) becsületsértés büntetőjogi fogalmát.

Dicsőség ugyanis, hogy valaki hazája védelmében vált nyomorékká s bármennyire kínokkal teljes legyen is ilyen állapotban az élet, mégis a hőnek büszke érdemrendje ez a testi nyomorékság, amely előtt mindenkinek tisztelettel illik meghajolni. Ilyen embert, a hőst, tehát tulajdonképpen nem is lehet kicsúfolni, csakis önmagát alacsonyítja le az, aki ezt teszi. A becsületsértés jogi értelme abban van, hogy a csúfolkodó el akarja vitatni a hősi küzdelemben kapott seb valódi jellegét és ezt a sebet, mint pusztán a testi rokkantság jelét tünteti fel, a hősi érdem mellőzésével, tehát a személyi érték lealacsonyítása végett.

Az eset körülményeihez képest szó lehet a katonaság intézménye ellen való izgatásról is, ha a csúfondáros magatartás általában a katonai erények kigúnyolását is magában foglalja. (1921. évi III. t.-c. 6. §.)

172. kérdés. *Az üzleti záróra megtartásának kötelessége szempontjából van-e különbség a különböző felekezetekhez tartozó kereskedők között?*

Válasz. Az üzleti záróra vonatkozó rendelkezések felekezeti különbség nélkül minden kereskedőre egyaránt vonatkoznak. Senki sem válogathat tehát a törvényes rendelkezések között aszerint, hogy vallási meggyőződésével megegyeztetők-e vagy sem. Ahhoz természetesen minden kereskedőnek joga van, hogy vallási meggyőződése szerint bizonyos ünnepeken zárva tartsa üzlethelyiségét, de nyitva tartani az üzleteket csak a törvényes rendelkezések keretében lehet.

173. kérdés. *Az erdőtvény (1879:XXXI. t.-c.) 91. §-a szerint az erdei lopásnak egyik esete a „fölfának“ ellopása. Mit kell itt fölfán érteni?*

Válasz. Fölfát (fél-fát) a szálfa feldarabolása után előálló rönköfa kettőbehajtása után nyerünk. Kereskedelmi elnevezése a többnyire fenyőfák üzleti feldolgozásában nyert faárúnak, amelyet különösen fődémfául (mennyezetek és padlók készítésénél) használnak.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Az áruló derékszíjcsat.

Írta: TÓTH IGNÁC törzsőrmester.

1916. évben a nemsői örsön teljesítettem szolgálatot. Február 20-án örsparancsnokom reggel 4 órától Sztrikát Miklós népfelkelővel a II. számú örsjárat leportyázására vezényelt ki.

7 óra tájban Köveskö községbe értünk, hol Kosári^{*} Istvánné, ottani lakos panasolta, hogy előtte való nap délután levágott 2 darab birkát, mert 21-én leánya esküvőjét fogják ünnepelni. A birkákat lenyúzták, kétfelé vágták és a lakáshoz tartozó kamrában helyezték el. A kamra ajtaját lakattal zárták be.

Midőn másnap 6 óra tájban kiment az udvarra, a kamra ajtaját nyitva találta, melyből a húst ismeretlen tettes ellopta.

A feljelentés vétele után 2 községi közeggel a helyszíni szemle megejtése végett sértett lakására mentünk. Megállapítottuk, hogy a lakatot, mellyel a kamraajtó be volt zárva, valami vasdarab-félével lefeszítették.

A kamra döngölt földből álló talaja frissen volt tapasztva és azon számtalan bocskornyom volt látható. Ezekből, melyek egymást össze-vissza taposták, nem igen lehetett a tettes kilétére következtetni, annál is inkább, mert az egész háznépe szintén bocskort viselt. Mást a helyszínen nem találtunk. Elhatároztam, hogy a faluban való puhatolódzással fogunk megpróbálkozni. Ezt meg is tettük, sajnos, minden eredmény nélkül. Nagyon bántott bennünket a dolog. Az utolsó nyolc nap alatt ez már a harmadik kiderítetlen birkalopás volt. Kosáriné folyton nyomunkban volt, sirt, hogy kerítsük elő a birkáit, mert másnap nem lesz mit enni adni a lakodalmas vendégseregnek. Ezt a szégyent ő nem tudná túlélni. Töprengtem, hogy mit csináljunk. Valami belső hang visszaszólitott a helyszínre. Újból szemügyre vettem a kamra talaját, de azt most már úgyszólván négyzetdeciméterenként vizsgáltam át. Munkaközben, az egyik sarokban, egyszerre csak megpillantottam a friss tapasztásban a magyar címer lenyomatát. Hogy kerülhet ez ide? Gondolkoztam. Lelki szemeim előtt elvonultattam az összes elképzelhető tárgyakat, melyeken a magyar címer domborművilag ábrázolva lehet. Így jutott eszembe a derékszíj csatja, mely akkoriban a honvédségnél volt rendszeresítve. A háziaknak nem volt semmi katonahozzá tartozójuk, ilyen látogatóként sem fordult meg a házban. Ezt figyelembevéve, joggal gyaníthattam, hogy a nyom a tettestől származik. Ha ezt a feltevést helytállónak fogadtam el, úgy észszerű volt az a következtetés is, hogy a tettesnek katonának, még pedig honvédnek kellett lenni. Arra is meg volt a feltevésem, hogy a csat lenyomata miként került a talajba.

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

Emberünket munkaközben feszélyezte a derékszíj, ezért leoldotta, a sarokba lökte s aztán esetleg rálépett.

Tudtam, hogy abban az időben összesen 3 katona volt a környéken szabadságon, de ezek mind a hárman közös hadseregbeliek voltak. Biztonság kedvéért azért megnéztem derékszíjcsatjaikat. Nem volt magyar címer rajtuk.

Emlékeztem arra is, hogy körülbelül 10 nappal azelőtt láttam az örsön egy honvédet, ki éppen akkor jelentette bevonulását. Balla Józsefnek hívták és az ottani kisbíró fia volt. De hisz ez már régen eltávozott, be kellett vonulnia, különben keresnék. Az ördög sohasem alszik, gondoltam magamban, győzdjünk meg a valóságról.

Azonnal a kisbíró lakására mentünk. Odaérve, a kisbíró otthon találtuk, úgyszintén 17 éves leányát is, ki egy ruhásládán szorgalmasan vasalt. Feltűnt, hogy a vasalás dacára nincsen szénzag a szobában. Kezdtém figyelni a vasalást. Ekkor vettem észre, hogy a vasalóban nincs parázs. Már tudtam, hányadán vagyunk. Szóltam a kisbírónak, hogy menjen a szomszédban lakó gazdához és hívja át a lakására, ami meg is történt. A kisbíró-családot ezután egy sarokba állítottuk a fal felé fordulva. A járőr egyik tagja ügyelt rájuk, én pedig a láda felé fordulva, felkértem a szomszéd gazdát, hogy nyissa fel a ládát. Hát bizony abból Balla József honvéd bujt elő, ki örömeinek adott kifejezést, hogy a ládát felnyitottuk, mert levegő hiányában közel volt a megfulladáshoz.

Beismerte ezután, hogy tíz nappal ezelőtt be kellett volna vonulnia csapattestéhez, de oda minden különösebb ok nélkül nem vonult be. Beismerte továbbá, hogy úgy az előző két birkalopást, mint az utóbbi két birka húsának ellopását ő egyedül követte el. A kikérdezés során előadta, hogy a húslopásnál attól tartott,

hogy a zubbonya véres lesz. Ezért leoldotta derékszíj-ját, azt a sarokba lökte, majd levetette zubbonyát és a húst ingujjban gyömöszölte bele a zsákba. Így került a csat lenyomata a talajba. A helyszíni nyomot összehasonlítottuk a derékszíjcsattal és azok hajszálnyira egyeztek. Házkutatás során előkerült — szinte hiánytalanul — a birkahús, de megtaláltuk az előzően ellopott két birkát is. Nagyon örültünk a szép eredménynek, de a mi örömünk eltörpült Kosáriné boldogsága mellett, kinek háziasszonyi becsületét mentettük meg.

A járőr Balla Józsefet elfogta és a trencsényi katonai állomásparancsnokságnak átadta.

*

A Szut. 418. pontja meghatározza a helyszíni szemle célját és kimondja, hogy azt a legnagyobb alaposággal és részletességgel kell megtartani. A helyszín a legtöbb esetben valóságos kincsesbányája az adatoknak, melyek mindegyike értékes támpontokat szolgáltat a nyomozás számára. Ez a kincsesbánya azonban nem hozzáférhető a felületesek számára. Ennél a nyomozásnál az első helyszíni szemle felületes volt, nem is eredményezett semmit. Pedig a rejtély kulcsa ott kínálkozott a sarokban, csak érte kellett volna nyúlni. A járőrvezetőt a lelkiismeret szava visszaszólította a helyszínre. Most már alaposan járt el, ami meg is hozta a sikert. A nyomozásnál a legnehezebb probléma a kiindulás. A csatlenyomat felfedezése és az abból levont következtetések itt megoldották ezt a problémát.

Hány olyan eset van azonban, melynél a nyomozót az első felületes szemle után nem szólítja vissza semmi a helyszínre? Az ilyen nyomozó mellett szegény Kosáriné szégyenszemre birkapaprikás nélkül lett volna kénytelen a lakzit megtartani.

Hegedű-Harmonika-Trombiták,

Citera, Tambora, mindenféle zenekari fa- és fémlúvós hangszer és **Harmonikákat** csakis megbízható, jó gyártmányokat hozunk forgalomba. **Rakóczy-tárogató** saját találmány. **Óvakodjunk** álgyárosok által felajánlott, külföldön készült utánzatoktól. Hibás hangszereket szakszerűen javítunk. **Árjegyzéket ingyen küld az**

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR
STOWASSER kir. udvari
szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5. (Budán).
Az egyedüli hangszergyár az országban
Több ilyen gyár nincs!

PUCH és eredeti **STEYR**
WAFFENRAD

a m. kir. csendőrségnél 30 év óta
bevezetett

VILÁGMÁRKÁS KERÉKPÁROK!

Kedvező részletre. Gyári fiók: **BPEST, VI., LISZT FERENC-TÉR 9.**

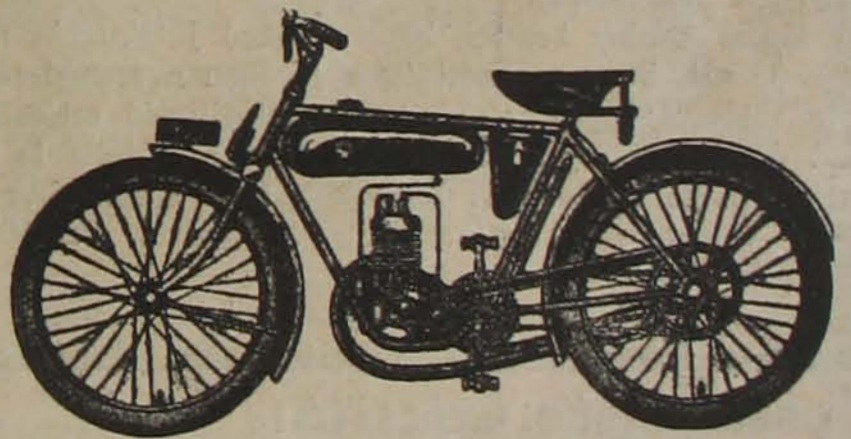
Négy évtizede vásárolnak
legjobb megalégedésre kiváló

hangszereket

REMÉNYI MIHÁLY

Ülensége dr. József Ferenc kir. herceg és a M. Kir.
Zeneművészeti Főiskola szállítójánál. Budapest, VI.,
Király-utca 58-60. szám. Kérjen árjegyzéket!

Csepel
segédmotoros
kerékpárok.

ÁRA: készpénzfizetés esetén, 475.50 P
fényűzési s forg. adóval

Részletfizetés esetén ára 551.40 P

WEISS MANFRÉD ACÉL- ÉS FÉMMŰVEI R.-T.

Központi eladási iroda:

Budapest, V. ker., Lipót-körút 12. szám.

Vásárolható minden „Csepel” kerékpár- és varrógép-
lerakatosnál.

Az Országos Takarékosági Propaganda-Bizottság jutalma takarékos csendőrök számára. Vettük és közöljük a következő levelet: „A Csendőrségi Lapok tek. Szerkesztőségének, Budapest. Kissé elkésve, de örömmel értesültem a propagandáról, amelyet a tek. Szerkesztőség lapjának hasábjain a takarékoság érdekében a csendőrség körében kifejt. Különösen számottevőknek tartom a Csendőrségi Lapokban leközölt azokat a — csendőrök által írt — leveleket, amelyek intenzíven tükrözik vissza azt a takarékos szellemet, amely az egész csendőrséget áthatja. Különösen fontosnak tartom ezt azért, mert az említett levelek azoknak a csendőröknek a tollából származnak, akiknek élete és egész egyénisége az egyszerű falusi nép körében kétségtelenül mintaképül kell, hogy szolgáljon.

Midőn a tek. Címnek a takarékosági hajlam fejlesztése érdekében indított akciójéért az Országos Takarékosági Propaganda Bizottság nevében hálás köszönetet mondok, bejelentem, hogy a Bizottság a Csendőrségi Lapok takarékosági pályázatán résztvevő csendőrök közül azokat, akiket a tek. Szerkesztőség kijelöl, együtvéve 50 pengő jutalomban kívánja részesíteni. Felkérem tehát, hogy a jutalmazásra érdemes csendőrök neveit, a részükre juttatandó összegek megjelölésével közölni szíveskedjék, hogy a jutalmakat részükre kiállítandó betétkönyvben kiadhassam.

Ez a szerény keretek között mozgó jutalmazás nem zárja ki azt, hogy a Bizottság a jövőben a csendőrséget a takarékosági propaganda során kifejtendő szélesebb körű és nagyobb jutalmazásokkal járó akciójába is bevonja. Kiváló tisztelettel: Budapest, 1931 szeptember hó 12-én. Országos Takarékosági Propaganda Bizottság, Miskolc s. k.”

Hálasan köszönjük a Takarékosági Propaganda Bi-

CSENDŐRSÉGI SZÁLLÍTÓ!

40 év óta fennálló cég, a csendőrség régi elismert bevásárló helye!

MÁRER

egyenruházati intézete
BUDAPEST, VIII.,
BAROSS-TÉR 9. SZÁM.
(A keleti pályaudvar érkezési
oldalán) TELEFON: J. 321-78.

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje	— — — — —	15.20 P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben	— — — — —	17.— „
Khaki kamgarn, szintartó, tiszta gyapju	— — — — —	18.50 „
Ugyanaz extra finomban	— — — — —	22.50—25.— „
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raktáron, tollforgókkal együtt		7.60 „

Egyenruhák külön mérték után 3-6 havi hitelle.

Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

zottság ajándékát, amelynek nem az összege a fontos, hanem az elismerés, amellyel takarékos bajtársaink érdemeit elismeri. Miután a Bizottság a megjutalmazandó csendőrök kiválasztását reánk bízta, közöltük, hogy a megtakarított összeg nagysága szerint jutalmazásra Horváth István tiszthelyettes, kübekházi őrsparancsnok következne, de mert ő nem hatalmazott fel arra, hogy pályázatának adatait nyilvánosságra hozzuk, az 50 pengő jutalmat Tóth József IV. kisvejkéi és Lőkös Bálint nagykatai őrsbeli őrmesterek között kértük egyenlő arányban elosztani, mert azok közül a pályázók közül, akiket mi már nem jutalmazhattunk, nekik van a legtöbb megtakarított pénzük.

Reméljük, ez az elismerés újabb buzdításul fog szolgálni nőtlen bajtársaink számára, hogy ezután is minél többen és minél szebb eredménnyel takarékoskodjanak. Sohasem volt ennek erre nagyobb szüksége, mint éppen a mai szűkös időkben, amikor minden fillér megbecsülése nemcsak egyéni, de hazafias kötelességünk is.

Előfizetőinkhez. Azon előfizetőink részére, kiknek előfizetése I. hó végével lejárt, mai számunkhoz csekklapot mellékelünk. Kérjük, hogy az előfizetéseket idejében megújítani szíveskedjenek, hogy a lapot zavartalanul küldhessük. Külön felhívást senkinek sem küldünk.

Dicséretet. A m. kir. csendőrség felügyelője a budapesti I. kerület állományába tartozó Szi György tiszthelyettest 26 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt mindenkor, különösen pedig 16 év óta mint őrsparancsnok a közbiztonsági szolgálat terén nagy szakértelemmel, körültekintéssel és buzgalommal végzett eredményes tevékenysége, őrsének példás rendbentartása, alárendeltjeinek helyes befolyásolása és jó szellemben való neveléséért; Péter János gazdasági tiszthelyettest hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt mindenkor, de főleg az utóbbi években gazdasági hivatali segéd munkás minőségben a gazdasági és számviteli szolgálat különböző ágazataiban, különösen pedig a nagy szakértelmet és pontosságot igénylő raktárkezelésnél az átlagon felülemelkedő, fáradhatatlan szorgalommal teljesített igen eredményes működéséért, fegyelmzett és példás magaviseletéért dicsérő okirattal látta el.

A budapesti I. kerület parancsnoka dicsérő okirattal látta el: Jakab Károly törzsőrmestert 9 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt főként járőrvezetői minőségben a közbiztonsági szolgálat mindenkor odaadó, készséges buzgalommal körültekintéssel, jó eredménnyel teljesítéséért; Csiby József tiszthelyettest, mert 17 évet meghaladó csendőrségi és utóbbi évben nyomozói minőségben teljesített szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén igen odaadóan, nagy buzgalommal, igen eredményesen tevékenykedett és mindenkor példás magatartást tanúsított; Horváth Sándor III. tiszthelyettest, mert nyomozói minőségben a mezőtúri őrskörletben leleplezett, messzire elágazó kommunista szervezet nyomozásánál leleményességgel, odaadó buzgalommal és szaktudással tevékenykedett s ezáltal az alföldi szervezkedés csirájában való elfojtását nagyban elősegítette; Kádas Imre őrmestert, mert nyomozói minőségben a Mezőtúr és környékén leleplezett, messzire elágazó kommunista szervezet nyomozásánál kiváló leleményességgel, hazafias buzgalommal és szaktudással tevékenykedett, ezáltal az alföldi szervezkedés csirájában való elfojtását nagyban elősegítette. — Nyilvánosan megdicsérte: Nyitrai József törzsőrmestert, mert 11 évet, Csernik István törzsőrmestert, mert 8 évet, Terjék Balázs őrmestert, mert 7 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt példás magatartást tanúsított és a közbiztonsági szolgálatot úgy járőrtárs, mint járőrvezetői minőségben fáradhatatlan, készséges buzgalommal, jó eredménnyel teljesítette; Antal Ferenc törzsőrmestert, mert 10 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén nagy odaadással, igen jó eredménnyel működött; Csányi Imre törzsőrmestert, mert 8 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt példás magaviseletet tanúsított, járőrvezetői minőségben a közbiztonsági szolgálatot jó eredménnyel teljesítette s utóbbi időben, mint nyomozó fáradhatatlan készséggel, kiváló leleményességgel és szaktudással működik; Kiss Károly őrmestert, mert kötelességeit mindenkor lankadatlan szorgalommal teljesítette és mint a nyomozó alosztálynál beosztott fényképész és daktiloszkopus szaktudással és nagy munkakedvvel igen eredményesen működik.

Az őrparancsnokképző iskola megnyitása. Szeptember elején vette kezdetét a szombathelyi őrparancsnokképző iskolában az 5-ik tanfolyam. Ötödször változnak már a lakók a ragyogó tisztaságú iskolaépületben, mely változatlanul tükrözi vissza évről-évre a csendőrlakók fegyelmezett rendszere-tét. Csak csendőrszem veheti itt észre a változást, az is csupán az új arcokon.

A 171 hallgató — köztük 11 gazdasági vizsgát tett és a csapatállományba visszaminősítését kért törzsőrmester — augusztus 31-ére vonult be. Tíz hosszú hónapra búcsút mondtak családnak, napsütötte rónáknak, vadvirágos utaknak és búzátáblás lankáknak, de a tíz hónap megfeszített munkája után újra ott lesznek tudásban és lélekben megerősödvé.

Szeptember 1—5-ig, mérsékelt oktatási órák mellett, pszichotechnikai vizsgán estek át a hallgatók.

A tanév ünnepélyes megnyitása szeptember 6-án ment végbe. Délelőtt az iskola tisztikara és hallgatói, vallásfele-kezet szerint, istentiszteleten vettek részt, majd a szokásos helyen: az iskolaépület földszinti előcsarnokában, a csendőr-vértanuk emléktáblája előtt állottak fel. Itt üdvözlí minden évben a bevonulókat, év végén pedig a távozókat, csendőr-vértanuk márványba vésett neve, a Haza iránti törhetetlen kötelességet és hűséget parancsoló példájuk emlékével.

Ezen a helyen Szopkó Győző ezredes, szombathelyi csend-őrkerületi parancsnok intézett az egybegyűltekhöz felemelő ünnepi beszédet. A többek között következőket mondotta: „Úgy érzem, hogy lelkünk még ott van az Isten házában, hogy mindannyian rabjai vagyunk még a hit varázsának, lelket átfogó és kiegyenlítő hatalmának. Midőn ebben a fenn-költ, emelkedett hangulatban az ötödik őrparancsnokképző tanfolyamot megnyitom, működéséhez a Mindenható áldását ké-rem és üdvözlöm a kipróbált tanári kart, az érdemes segéd-

oktatókat és az ország minden részéből idesereglett hallga-tókat.

Önök, akik itt előttem állanak, mint az altisztikar ki-választottjai, arra lesznek hivatva, hogy legendás hírű tes-tületiünk elemi sejtjeinek: az őröknek parancsnokai legyenek. A Szolgálati Utasítás az őrparancsnoktól emelkedett erköl-csi felfogás mellett olyan tetterőt és tudást követel, amely alárendeltjeinek továbbképzésére, fegyelmezésére és szellemi vezetésére képessé teszi. Ezt a tudást, ezt a kincset, amely boldogulásuknak stabil fedezetét képezi, itt mindenki meg-szerezheti. Az út azonban, mely oda vezet, nem könnyű. Ezt az utat nem lehet kényelmesen, hintóban bejárni; ez az út fáradságos, mert lemondást és sok átvirrasztott éjszakát kö-vetel. De meg vagyok győződve, hogy önök éppen úgy, mint az előző tanfolyam hallgatói, azzal a törhetetlen elhatározás-sal jöttek ide, hogy ezt a nehéz utat végigjárják és hogy e 10 hónap alatt, ha kell, az éjjelt is nappallá teszik, hogy az őrparancsnoki tudást megszerezzék.

Isten segítse önöket ebben az elhatározásukban és en-gedje meg, hogy ha majd a tanfolyam végén, itt a vértanuk emléke által megszentelt csarnokban búcsúra gyülekezünk, senki ne hiányozzék közülünk.”

A csendőrség szakkönyvtárának új könyvei. A szombat-helyi csendőrségi szakkönyvtár újabban a következő műveket szerezte meg: I. csoportba: Dr. Blaha Sándor: Közigazgatási kis lexikon. Dr. Malotinszky Jenő: Államrendészet (gyüleke-zési, egyesületi és sajtójog). Finkey Ferenc: A politikai bün-cselekmények és a büntetőtörvénykönyv. Zehery Lajos: A vad alá helyezés. Rédey Miklós: Bevezetés a magyar rendőri jog alaptanaiba. Dr. Csuhay Sándor: Kihágások és a rendőri bün-

5649	12313	20830	35068	38180	44776	56529	83869
------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

F. évi szept. 7-én a 100.000 P főnyereményt a 17307. sz. sorsjeggyel ismét Török szerencsés vevői nyerték!

F. évi március 12-én a 200.000 P főnyereményt az 5124. sz. sorsjeggyel ismét Török szerencsés vevői nyerték!

Fent 8 számot talál!
A számokat összekeverve huzzon egy vagy több számot és rendelje meg **TÖRÖKNÉL!**
Minden második sorsjegy nyer!

A nagy nyeremények óriási meny-nyisége jutott TÖRÖK ügyfelei-nek. A közelmúltban a következő főnyereményeket fizettük ki 1. vevőinknek:

300.000 P az 52547. sz.	160.000 P a 35635. sz.
200.000 P a 28811. sz.	100.000 P a 12184. sz.
200.000 P az 5124. sz.	100.000 P a 47843. sz.

sorsjegyre stb.

Az új XXVII. m. kir. sorsjátékban az elérhető legnagyobb nyeremény oszlog **500.000 P (Ötszázezer P)**

mely összeg egyetlen sorsjeggyel nyerhető.
Kisorsolásra kerül készpénzben összesen

7 MILLIÓ 722.000 PENGŐ

A nyeremények kifizetése a húzások után készpénzben történik.
A Török bankház sorsjegyeit nagyon keresik és ezért ajánlatos a rendelést posta-fordulattal beküldeni.

Nyereményhúzás már október 16-án és 19-én

Hivatalosan megállapított sorsjegyárak:

Egész sorsjegy P 24.-	Fél sorsjegy P 12.-	Negyed sorsjegy P 6.-
---------------------------------	-------------------------------	---------------------------------

Rendelni lehet az alanti levelezőlapon, utalványon, levélben vagy postai levelezőlapon.

TÖRÖK A. és TSA BANKHÁZ RT.
LEGNAGYOBB SORSJEGYÜZLET. KÖZPONT:

Budapest, IV., Szervita-tér 3. szám. (Postafiók 167.)

tető bíraskodás rövid ismertetése. Laky Imre és Strausz László: A rendőri szolgálati szabályzat tankönyve. Vitéz Barcza Pál: A m. kir. állami rendőrség szervezete és ügyvitele. Dr. Balogh Arthur: Az állam tudománya. Szabályzat a rendőri büntető eljárásról. Igényelhetők a Nyut. szerint.

A kaposvári hősök emléke. Kaposvár városa hősi emléket állít a világháborúban elesett vitéz 44-esek emlékének. A pályázat, amit az emlékre hirdettek, most járt le. Az első díjat Szivessy Tibor építőművész nyerte el izléses és megkapó tervével, aki a háborúban maga is a 44-eseknél szolgált.

A kanadai hősök óriási emlékművet kapnak. A közeli hetekben állítják fel a kanadai hősök emlékművét, Montrealban. Ez az emlékmű 19 darab, egyenként négy méter magas márványszoborból fog állani. Az emlékmű hat szobrásztestvér alkotása, akik hat év óta dolgoznak rajta. Az emlékművet sziklába vájt magaslati talapzaton fogják elhelyezni. A felszállás és elhelyezés költségei egymagukban 1 millió dollárt fognak igénybevenni.

A lengyel felkelés magyar résztvevőinek emléke. Az 1831. évi lengyel felkelés magyar résztvevői emlékének megörökítésére Varsóban bizottság alakult, amely a napokban tartott ülésén elhatározta, hogy emlékkönyvet ad ki a száz év előtti lengyel-magyar kapcsolatokról. Az emlékművet küldöttség fogja Budapestre hozni.

Tisztikaszinói mozijegyek ára. Az Országos Tisztikaszinó mozibizottsága f. hó 4-én megtartott ülésén mozilátogatóinak érdekében a nehéz gazdasági viszonyokra való tekintettel a mozijegyek árait f. évi október hó 1-től egységesen 80 fillérben állapította meg. A kaszinótagok (jóléti tagok) által élvezett kedvezményes bérletjegy-rendszer természetesen ezentúl is megmarad.

Amerikai női luxusfogház. New-Yorkban most épült fel a világ legmodernebb büntetőintézete, az új női fogház. Az épület utcára néző homlokzata egy luxusszálló benyomását kelti, még az erkélyek sem hiányoznak. Többmillió pengőbe került. A cellák semmiben sem különböznek a szállodai szobáktól. Hideg és meleg vízzel vannak ellátva és bútorokkal vannak berendezve. Minden emeleten közös társalgó és tornaterem van. Az épület teteje kertnek van kiképezve. A fogháznak külön kórháza van modernül berendezett műtőteremmel és számos betegszobával. Külön luxussal berendezett fogadószobák állanak a foglyok rendelkezésére, hol látogatóikat fogadhatják. A konyha elsőrendű. Kényes izlésű foglyok azonban ezenfelül még különleges étkezést is kérhetnek. — A „Paris Midi“ című francia lap, melyben ezt a hírt olvastuk, hozzáfűzi, hogy az ilyen „fogház“ a bűnözés emelkedéséhez fog vezetni.

Védőpajzs az amerikai rendőrök számára. A newyorki rendőrségnek a garázdálkodó alvilági banditákkal folytatott küzdelmek során sok embere elpusztult vagy megsérült, ezért a rendőröket lövedékbiztos „mellényekkel“ szándékoznak ellátni. A mellény acéllemezből áll, melynek súlya 3 és fél kilogramm. Roosevelt, New-York állam kormányzója felszólította az Unió összes államait, hogy a bűnözők elleni küzdelemben fogjanak össze és szabadítsák meg a városokat ettől a rákfenétől.

Olaszországnak 280.000 katonája és 1500 hadirepülőgépe van. Az olasz kormány jegyzéket nyújtott át Genfben a népszövetségnek Olaszország ezidőszerinti fegyverkezési állományáról. A jegyzék hangsúlyozza, hogy az olasz hadsereg tényleges állománya ezidőszerint mindössze 280.000 ember, holott Olaszország 500.000 főnyi hadsereget tarthatna. Az olasz katonai repülőgépek száma a jegyzék szerint 1500. Olaszország hadügyi kiadásai évente 6 milliárd lirát tesznek ki.

A francia őszi hadgyakorlatok. Az idei francia hadgyakorlatot szeptember 10–16-ig Franciaország északkeleti részében Loir—Rethel—Reims környékén tartották meg, melyen 50.000 fő vett részt. A hadműveleteket Claudel tábornok, a legfelsőbb

haditanács tagja és a gyarmati csapatok felügyelője vezette. A gyakorlaton jelen volt Maginot hadügyminiszter, Weygand tábornok, a legfelsőbb haditanács elnöke, Gamelin tábornok, vezérkari főnök és mint vendég, Douglas Mac Arthur, az amerikai Egyesült-Államok hadseregének vezérkari főnöke. A hadgyakorlat célja az volt, hogy az egyik félnek ki kellett erőszakolni az Aisne folyón való átkelést.

A lemergi katonai repülőállomás parancsnoka gépével lezuhant és szörnyethalt. Halálos szereucstlenség érte Kelet-Galiciában a lemergi katonai repülőállomás parancsnokát, aki egyik őrnagy társával Chodorow mellett gyakorlatozott a lemergi flottaraj egyik osztagával. A repülőparancsnok gépe eddig még ismeretlen okból több száz méter magasságból lezuhant, a kormányznál ülő parancsnok pedig halálra zúzta magát. Pilótatársa, aki a megfigyelő szolgálatot látta el, súlyosan megsebesült, állapota reménytelen.

A villámcsapás megölt az alpesi hadgyakorlatokon egy francia tábornokot. Jacquemot francia tábornok szeptember 6-án meghalt. A tábornokot néhány nappal ezelőtt az alpesi hadgyakorlatokon villámcsapás érte s a súlyos sérülésekbe belehalt. A tábornok a világháborúban az ántánt egyesített keleti csapatainak főparancsnoka volt.

Eljegyzés. Skerlán Kálmán százados eljegyezte Riedl Magdolna úrleányt Budapesten.

Elöléptek. A székesfehérvári II. kerületben törzsőrmesterré: Molnár József I., Józsa János I., Meixner József, Pethő István és Kili Kálmán őrmesterek; őrmesterré: Horváth Vilmos, Nyakas József, Fülöp József és Koronczai József csendőrök. A szegedi V. kerületben törzsőrmesterré: Málhai József, Kisa Károly, Csik Ferenc és Kozma Béla őrmesterek; őrmesterré: Knipp József, Ökrös Mihály, Horváth József és Kiss Gábor II. csendőrök. A miskolci VII. kerületben törzsőrmesterré: Szakács Ignác, Harangi Mihály, Varró Károly őrmesterek; őrmesterré: Csomor Géza, Sáfrány Sándor, Feszt Ferenc, Molnár József I., Szlivka József és Dorka András csendőrök.

Véglegesítették: A székesfehérvári II. kerületben: Lampert Géza, Szabó József, Takács Sándor I., Vas István I., Boros Lajos, Keresztes Lajos, Szilárd Béla, Kajári József, Takács Ferenc I., Molnár József, Markovics János és Köves István próbacsendőrök; a szegedi V. kerületben: Borda Imre, Dombvári Imre, Dudás István, Csányi Béla, Dulics Pál, Értékes József, Fekete Gábor, Fodor János, Gurmai Imre, Juhász István, Juhász Ferenc, Kovács Imre, K. Kiss Antal, Kertész Károly, Kókai István, Kiss Károly, Nádudvari Lajos, Papp György, Palásti István, Sas István, Szamos Lajos és Varga József próbacsendőrök; a miskolci VII. kerületben: Benedek János, Ivony Imre, Nagy Mihály, Szabó Béla, Tóth Ágoston, Veres Ferenc, Szernai Endre, Szabó Gyula, Gere József, Balogh József, Biró István, Kelemen Lajos és Szabó László próbacsendőrök.

Házasságot kötött: A székesfehérvári II. kerületben Kuti József X. törzsőrmester Pap Eszterrel Csajág községben.

Előkészítés polgári iskolai vizsgákra. Fővárosi tanárok igen előnyös anyagi feltételek mellett készítenek elő polgári iskolai vizsgákra. Érdeklődni lehet levélben is a következő címen: vitéz Zsiray, Budapest, I., Maros-utca 11. II. 14.

Eladó egy barna báránynutria belésű, alig használt kamgarn-mente, 176 cm magas, középerős termetre. Ára 160 pengő, mely összeg részletekben is fizethető. Megtekinthető a m. kir. csendőrség állandó tanulmányi bizottságánál (Budapest, I., Böszörményi-út 21).

Örsfőzönőnek ajánlkozik: Pöhl Béláné szül. Pönczey Mária, 34 éves, Budapest, VII., Garay-u. 19. I. emelet 9. ajtószám alatti lakos. Volt már örsön;

Bruckmann Vilma, 54 éves, Budapest, VI., Szabolcs-utca 12. szám alatti lakos; 3 évig volt örsön alkalmazásban;

Molnár Józsefné, címe: Székesfehérvár, Babody Jenő leveleivel; már volt örsön, ahonnan jó bizonyítvánnyal távozott;

REFORM Ruházati Rt. Budapest, VI, Vilmos császár út 5. (TELEFON: Automata 130-96, 132-96)

A M. KIR. CSENDŐRSÉG SZÁLLÍTÓI

T. CÍM! Szíves tudomására hozzuk, hogy a megváltozott pénzügyi és gazdasági viszonyok dacára is rendelkezésére állunk, **KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK MELLETT!** E hó közepén szétküldjük ezidei őszi tájékoztató árjegyzékeinket.

ÁLLANDÓ DÚS VÁLASZTÉK: Kész női, férfi és gyermek átmeneti és téllkabátokban, öltönyökben, női ruhákban, női és férfi fehérneműekben, selyem-, bársony- és divatárúkban, szőnyegokban, paplanokban, takarókban, kötött- és szövöttárúkban, stb., stb. **VIDÉKI RENDELÉSEKET AZNAP ELINTÉZÜNK!** Előírással csendőrségi szövetek állandóan raktáron. Egyenruhákat rendelésre, mérték szerint készítünk.

Vörös Józsefné, Budapest, Szabóky-utca 30. szám, tisztviselőtelepi lakos; huzamos ideig volt örsfőzőnő;

Bitunski Mária, Budapest, Tisza Kálmán-tér 23. II. emelet 64. ajtószám alatti lakos; több éven át volt örsön alkalmazásban;

Csik Piroska, 29 éves, Budapest, József-körút 15. III. emelet földszint 3. szám alatti lakos és

Özvegy Kiss Jánosné, 55 éves, Budapest, Magdolna-utca 15. földszint 3. szám alatti lakos és

Horvát Gyuláné, sz. Pongrácz Katalin, 48 éves, Budapest, VII. kerület, Amazon-utca 6. I. emelet 4. szám alatti lakos jó bizonyítványokkal.

Melléklet. Mai számunkhoz csatoljuk a Delej-bankház (Erzsébet-körút 34.) mellékletét.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. — A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnymatni. — Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímezett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel. — A közleményeket kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kézirattal nem foglalkozunk. — Tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabb kéziratot csak előzetes megegyezés után fogadunk el. — A cikkeket mi korrigáljuk, korrektúralevonatot csak kivételes esetekben adunk. — Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 111.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. — Szerkesztői üzenetben mindenkinek válaszolunk, de a kérdező teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. — Névtelen levélre nem válaszolunk. — Kéziratok sorsáról csak szerkesztői üzenetben adunk választ. — Aki levelet ír, vagy közleményt küld be nekünk, kísérje figyelemmel a szerkesztői üzeneteket. — Levelet nem írunk, bélyeget tehát felesleges beküldeni. — Jellegül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jeligét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűit és állomáshelye alatt válaszolunk. — Közérdekű kérdésekre a „Csendőr Lekszikon” rovatban adunk választ. — Előfizetési csak legalább félévre lehet. — Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. — Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni. — A szerkesztők a szerkesztőségben ünnepnapok kivételével 15—18

óraig találhatók. Szolgálati beosztási helyeiken a lap ügyeivel nem foglalkoznak. — A lap részére szánt közleményeket, leveleket stb. nem a szerkesztők nevére, hanem a szerkesztőségnek kell címezni, így: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bösörmeényi-út 21. szám.”

H. Gy. Városrendezéssel, tisztviselőtelep-építéssel, Budapesten egyéb feltételekkel kapcsolatban is 30 évi a házadómentesség, de az építkezés időpontjának is befolyása van erre a kérdésre, amelynek a szabályozása egyébként olyan nagy anyag, hogy az egészet nem közölhetjük. A levele adataiból nem lehet megállapítani, hogy az ön háza milyen adómentesség alá tartozik, de megmondja pontosan az ottani adóhivatal, ahol a pénzügyminisztérium részletes rendelkezései erre megvannak. Érdeklődjék ottan.

Sajó. A folyó évi augusztus 12-én kelt 223.948/VI. c. 1931. sz. B. M. rendelet a nősülési kérvények beadásának a tilalmát azzal a feltétellel oldja fel, ha az érdekelt csendőrtiszt a 30. életévét betöltötte s legalább „jó” a minősítése. Kimondja továbbá a rendelet, hogy a kérvények elbírálása az 1924. évi 9. Cs. K.-ben kihirdetett 120.377/eln. VI. c. B. M. körrendeletben foglaltak szerint történik. Ebben a körrendeletben a kérvény beadásának egyik feltételként a 6 évi csendőrségi szolgálat is szerepel, annak tehát meg kell lennie ahhoz, hogy a kérvény beadható legyen.

F. J. örm., Tápiószéle. Olvassa el mai számunkban „Sajó” jeligére küldött üzenetünket.

Olga-telep. 1. Régi magyar név. Ilyen nevű nemesi családok Győr, Komárom, Trencsén, Zemplén, Szabolcs, Nógrád vármegyékben igazolták a nemességüket. Részint „Fegyverneki és Felsőpenczi”, részint „Pákel” előnévvel. 2. A trianoni békeszerződést magyar részről Benárd Ágoston és Drasche Lázár Alfréd írták alá.

Honvéd és csendőr altiszt. 1. A honvéd altisztek özvegyei nyugdíjat kapnak abban az esetben is, ha a házasságkötés a nyugállományban — de engedéllyel — történt, feltéve, ha az altisztnak legalább 15 évi tényleges szolgálata van, ha a férj és feleség között 25 évnél nem nagyobb a korkülönbség s ha a házasságkötéskor az altiszt 62 éves még nem mult el. 2. A csendőrségre vonatkozólag a polgári nyugdíjtörvény az irányadó, eszerint pedig nyugállományban történt nősülés esetén csak egyes különleges feltételek mellett áll fenn az özvegyi nyugdíjjogosultság. A honvédségi nyugdíjtörvény tehát tekintetben előnyösebb.

Somoskőújfalu. Címe ismeretlen, Budapesten nincs bejelentve.

Jogász 134. 1. A hadbíróshoz csak jogi doktori diplomával lehet pályázni. 2. Korhatár: 30 év. 3. Ha nő, kauciót kell biztosítani, a kaució összege 50.000 P. 4. Próbaszolgálat másfél év, zászlósi rendfokozatban s ennek megfelelő illetményekkel. 5. Próbaszolgálat után főhadnagyként véglegesítik. 6. Szakaszparancsnoki (tishti) vizsga szükséges. 7. Kérvényt be lehet adni most is, előjegyzésbe veszik, az előjegyzettek száma azonban máris negyvenöt. A kérvényt a honvédelmi miniszter úrhoz címezve, a lakóhelye szerint területileg illetékes honvéd vegyes dandárparancsnokságnál kell benyújtani. Csatolni kell: születési anyakönyvi kivonatot, indexet, diplomát, nyilatkozatot a nyelvismereteire vonatkozólag, 2 tiszt nyilatkozatát arról, hogy társadalmilag milyen magatartást tanúsított, hatósági erkölcsi bizonyítványt, nyilatkozatot az anyagi helyzetére vonatkozólag (van-e adóssága) és az állampolgársági oklevelet.

Boldogság. 1. Olvassa el mai számunkban „Bicske” jel-

A csendőrség legrégebb, legmegbízhatóbb és legolcsóbb bevásárlási helye

8 havi részlet!

TRIBON

ruházati R.-I.

Budapest, VIII., Üllői-út 14.

„Értesítjük igen tisztelt vevőinket, hogy cipőosztályunk megnyílt. A csendőrség tagjai cipővásárlásnál ugyanúgy, mint az összes ruházati cikkeknél, 8 havi részletfizetési kedvezményben részesülnek *Előleg nincs!*

gere küldött üzenetünket. 2. Az autók és motorkerékpárok számozása azért történik ötjegyű számokkal, mert a gépek száma 10.000-nél nagyobb (kb. 30.000), kevesebb jegyű számozással tehát nem volna lehetséges a motorkerékpárok, teherautók, személyautók (s ezeken belül honvédségi, kereskedelmi minisztériumi stb. kategóriák) részére külön számsorozatokat létesíteni. Lehetséges azonban, hogy áttérnek a betűkkel kombinált kisebb számokkal való jelzésre.

Ba-baj. Tudnunk kellene bátyja foglalkozását és azt, hogy miféle betegségyezőnek a tagja. Az őstermeléssel foglalkozók az Országos Társadalombiztosító Intézet keretében nem kötelesek magukat biztosítani, így esetleg a gazdasági cselédpénztárnak lehet a tagja. Írja meg, akkor utánajárhatunk az ügyének.

1899. A postamesterek (postamesternők) hozzátartozói hivatali kisegítői alkalmazást rendszerint kapnak az illető postán, ön azonban csak akkor lesz hozzátartozó, ha a házasságkötés megtörtént. Előbb tehát le kellene szerelnie, hogy házasságot köthessen s csak akkor kérhetné az említett alkalmaztatását az illetékes postaigazgatóságtól. Ha ez sikerül, akkor még mindig nem biztos, hogy a postamesterséget megkapja, ami különösen nehezen menne akkor, ha a csendőrségtől nyugdíjigénnyel szerelné le. A postamesterség különben nem állami alkalmaztatás, hanem szerződéses viszony az állammal, amely nyugdíjjogosultsággal nem jár s így lényegtelen, hogy közvetlenül lépne át ebbe a szolgálatba, avagy megszakítással. Mindenképen nehéz dolog ez. Próbálja meg azt, hogy felkeresi az illetékes postaigazgatóságot és személyesen adja elő a dolgot, így esetleg találhatnak valami megoldást. A házasságkötési szándékát a postamesternőnek amúgy is be kell jelentenie s talán ezzel kapcsolatban szóba hozható az ön ügye is. Kockázat nélkül azonban aligha megy majd a dolog, még a legjobb akarat mellett is.

Gertrud. II. Endre első felesége volt Gertrud, Berthold tiroli herceg leánya. Hogy hol született, azt mi sem tudjuk, de nem is fontos. Sokkal több baj és csapás fűződik a nevéhez, semhogy ezt is érdemes volna kutatni.

G. 1904. 1. A mostani viszonyok között nem, később esetleg, 2. Útmesteri állásra a 6 évi szolgálat alapján elnyert igényjogosultsági igazolvánnyal lehet pályázni. 3. A csizmára tetszése szerint tétethet akár patkót, akár gumisarkat.

Duna. Olvassa el lapunk 1929. évi 23. számában „Aratás” jelisére küldött üzenetünk 1. pontját.

Szut. Lapunk f. évi 12. számában „K. J. csendőr” jelisére küldött üzenetünk 1. pontjában ezt a kérdést részletesen ismertettük. A leveléhez mellékelte 20 f. bélyeget lapunk javára bevételztük.

Mátraalja. 1. Választ a lekszikon rovatban kap. 2. Lovastanfolyamra egyelőre nincs kilátás. A feltételek egyébként: fiatalság, egészség s minden tekintetben vett rátermettség. Ezt az előjárók és az orvosi vizsgálat bírálják el.

Somogy. Ha az előírt katonai, illetve csendőrségi szolgálati ideje megvan, akkor az igényjogosultsági igazolványt kérheti, bárhova van is vezényelve. Bővebben nem foglalkozhatunk a kérdésével, mert nem írta meg, hogy milyen alulnál teljesít most szolgálatot. A levele utolsó mondatát nem lehet megérteni.

Somlyó. Azt kell igazolni, hogy a házasság nem rontani, hanem javítani fogja az anyagi helyzetét. Ehhez nem kell az ara részéről vagyont lekötni, elég, ha a szülők megfelelő támogatást biztosítanak, esetleg magának az arának van valami jelentősebb jövedelmet hozó állása, foglalkozása. Erkölcsi bizonyítványt abban a községben kérjen az ara, ahol lakik.

Vigoda. A vitézi rendbe való felvételét további intézkedésig senki sem kérheti.

Pályázat. Az előírt szolgálati ideje megvan, kérheti.

Széplak. Belátható időn belül még azoknak a részére sincsen a csendőrséghez felvétel, akik minden feltételnek kifogástalanul megfelelnek. A levelében írt magánmegállapodásokat a kincstár nem szokta figyelembe venni, mert akármikor közbejöhhetnek olyan változások az érdekeltek viszonyaiban, amelyek a kincstárra nézve jelentősen terhelik a gyermekkel kapcsolatban és egyébként is komplikációkat okozhatnak az a helyzet, amiben most a volt bajtársa van. Mindezek felül pedig: a feltételeknek hajszálnyira meg kell felelnie annak, aki a csendőrséghez felvételre vagy visszavételre törekszik.

S. F., Nagytétény. A volt cs. és kir. 12. hegyi tüzérezred irattára megszállott területen maradt, az 1. honvéd kerékpáros zászlóalj állomáshelye Vác.

Bicske. 1932 szeptember 19-én lesz 30 éves, nősülési kérvényét tehát 1932 szeptember 20-án adhatja be. Az életkort a születési naptól kell számítani, amíg tehát valaki a 30. születése napját el nem érte, addig 29 évesnek számít.

Gönyű. Követelését csak polgári peres úton, a bíróság előtt érvényesítheti, eredményre azonban csak akkor lehet reménye, ha az illetőnek magánvagyonra van (ingóság is az), mert ilyen alapon legénységi nyugilletményeket bíróságilag sem lehet letiltani. Ha nem biztos, hogy a követelését be lehet hajtani, akkor ne pereljen, mert ráfizet. Nem hisszük, hogy egy nyugállományú csendőr becsületesen meg ne fizesse a tartozását.

Ősz — 1931. Harctéri vagy más kimagasló hazafias érdemek elismeréseképpen lehet a vitézi rendbe való felvételt kérni, most azonban a felvételek további intézkedésig szünetelnek. A levélben említett kitüntetés önmagában nem elegendő, egyébként pedig nem tudunk hozzászólni a dologhoz, mert nem írta meg, hogy miért kapta.

CSENDŐRTISZTEK, ALTISZTEK ÉS AZOK CSALÁDTAGJAI RÉSZÉRE 62 ÉV ÓTA FENNÁLLÓ CÉGÜNK A GAZDASÁGI NEHÉZSÉGEK DACÁRA IS VÁLTOZATLANUL 10 HAVI RÉSZLETFIZETÉST NYUJT!!!

Az Urak részére:

Kész öltönyök, felöltők
Hubertus-kabátok és trench-coatok
Télikabátok, bundák
Öltöny- és felöltőszövetek
A H. M. új előírásának megfelelő katonai szövetek

Egyéb egyenruhászövetek nagy választékban
Férfi fehérneműek
Pullóverek, kötött mellények
Fehérneműanyagok méterszámra
Úszóruhák, fürdőköpenyek

Öltönyöket, felöltőket és egyenruhákat mérték szerint készítünk saját műhelyünkben

A Hölgyek részére:

Kész női felöltők és kosztümök
Kész női szövet és selyem, délutáni és estélyi ruhák
Pongyolák, blúzok, aljak
Pullóverek, kötött mellények és kötött kosztümök
Köpeny- és ruhaszövetek
Selymek és mőselymek méterszámra
Vászonárak, sífón stb.

Úszóruhák, fürdőköpenyek
Menyasszonyi kelengyék
Ágygarnitúrák
Kész női fehérneműek
Damasztáru
Asztali készlet
Sezlöntakarók, díszpárnák, szoba- és futószőnyegek

Felöltőket, kosztümöket és ruhákat mérték szerint készítünk saját műhelyünkben

WEISS GYULA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ÁRUHÁZA, BUDAPEST
IV. KERÜLET, KOSSUTH LAJOS-UTCA 18. SZÁM — TELEFON: 895—41. — FENNÁLL 62 ÉVE!

Siklós. Az őrmesteri rendfokozat számít: az a járőr-vezető, aki az idősebb. Lehet, hogy a fiatalabb őrmester korábban jött a csendőrséghez, ez azonban nem számít, ebben az esetben is rangfiatalabb. Ha a cserének nincs valami különleges más oka, akkor tévedés van a dologban.

Igényjogosult. Erre nincs rendelet, de folyósítani szokták. Jelentse be a helyzetét a gazdasági hivatalnak s kérje, hogy a próbaszolgálat ideje alatt lakbért kapjon. Azzal a hatósággal, amelyiknél próbaszolgálatot teljesít, igazoltassa, hogy természetbeni elhelyezést nem kap.

Cz. Gy. ny. tiszthelyettes, Szentgotthárd. Hároméves a közlemény, nem lehet felmelegíteni.

Remény. 1. Kihallgatáson adja elő a kérelmét, hogy a csendőrségnél felvételre jegyezzék elő. Ha ezt eléri, akkor a legközelebbi felvételek során átkerülhet. Addig azt ajánljuk, hogy tartsa meg ott a helyét, ahol van. 2. Egyik közelebbi számunkban a leksikon rovatban adunk erre vonatkozólag részletes tájékoztatást.

T. J. Olvassa el a múltévi 14. számunkban „Orgonanyilás” jelígre küldött üzenetünk 2. pontját. Az ott említettek kivül csatolja az ara válására vonatkozó jogerős bírói ítéletet és a gyermek születési anyakönyvi kivonatát.

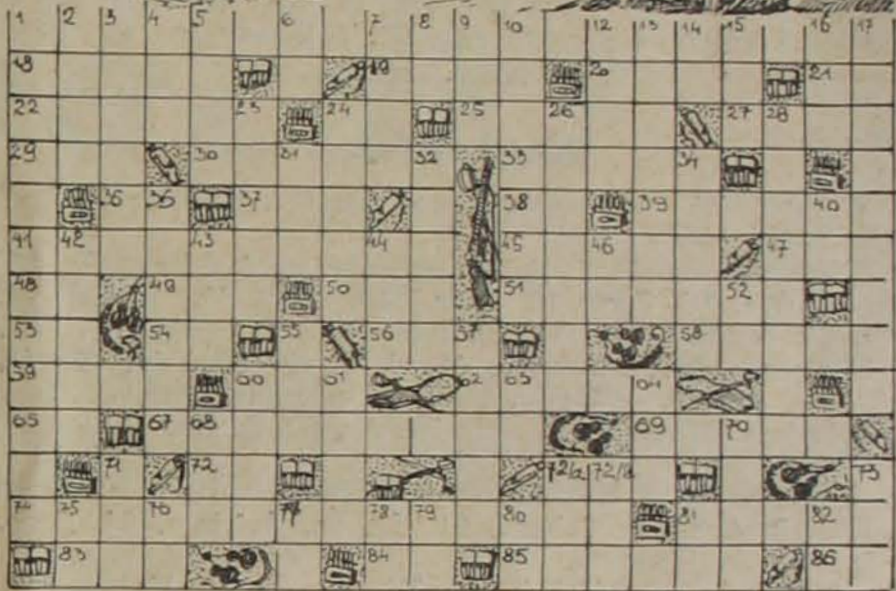
Ösz. A nyugdíjba beszámítható illetményeinek a 40 százalékat, illetve az így kiszámított összegnek csupán a 60 százalékat kapná, mert a 15 évnél kevesebb beszámítható szolgálati idővel nyugállományba helyezettektől szanalás címén 40 százalékot levonnak. Nyugdíjba beszámít: a zsold és a szolgálati pótdíj. Ha a nyugdíjhoz szükséges 9 évi, 6 hónapi és 1 napi szolgálati időt nem tudja elérni, de öt évnél több a beszámítható szolgálati ideje, akkor a nyugdíjba beszámítható illetményeinek kétévi összegét kapja végkielégítésképpen.

Szeged. Az ideiglenes vezénylés 3 hónap multán tartóssá válik s attól kezdve vezényeltetési pótdíjat nem kap. Természetes viszont, hogy vezénylési pótdíjat ettől az időponttól kezdődően kap. Hogy az anyaörsére mikor vezénylik vissza, azt mi nem tud atjuk, bár megértjük, hogy a kérdés különösen a közigazdálkodás szempontjából közelről érinti önt. A Cs—20. utasítás II. fejezet 3. pont 3. bekezdése ezzel kapcsolatban úgy intézkedik, hogy vezényeltetési pótdíjjal az örsre vezényelték a napibetétet 20 százalékkal felemelten fizetik. A tartósan vezényelték vezényeltetési pótdíjat nem kapnak s így e szerint a napibetétet nem kellene felemelten fizetniök. Ez viszont a közigazdálkodás részes tagjainak az érdekeit sérti. A megoldás tehát: vagy a visszavezénylésben vagy az áthelyezésben van, amikor az érdekelt csendőr annak a közigazdálkodásnak lesz a részes tagja, amelyikbe a napibetéteket fizeti.

D. J. őrmester, Gyöngyös. Az állategészségügyről szóló 1928. évi XIX. t.-c. még nem lépett életbe s így a régi törvények és rendeletek ma is hatályban vannak. Fennáll az 1908 június 27-én kelt 51.300/F. M. sz. rendelet hatálya is.

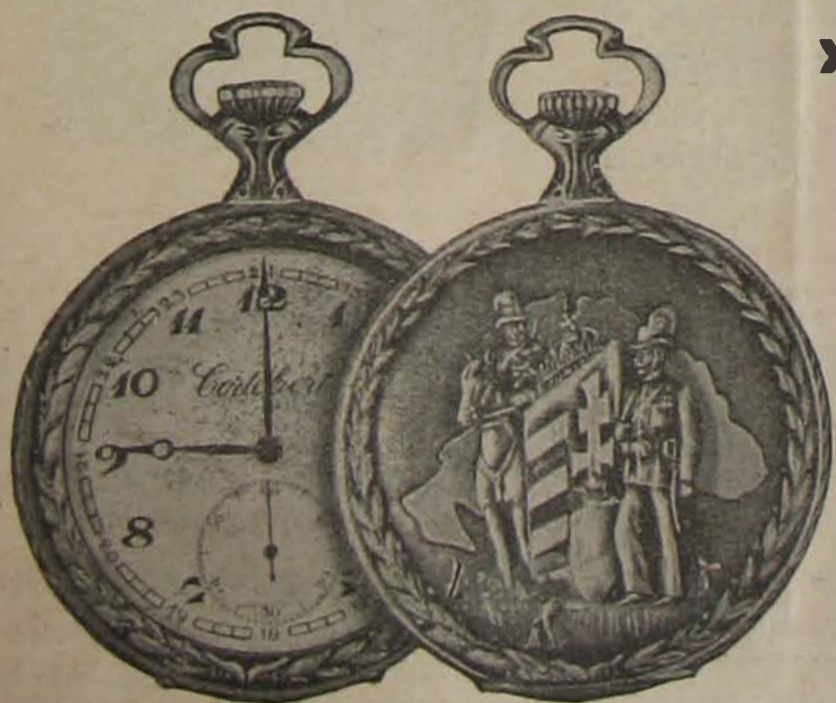
Rádió. Tanfolyamra az új költségvetési viszonyok között belátható időn belül nincs kilátás, de ha különös hajlamot és kedvet érez hozzá, ne hagyja abba, egyszer talán hasznát veheti szolgálatilag is.

Keresztrejtvény.

Vízszintes sorok: 1. Ilyen parancsnok is van a csendőrségnél. 18. Híres magyar sajt. 19. Bece női név. 20. Vágószerszám. 21. Sír. 22. Nyáriruha készül belőle. 24. Nemzet. 25. Virág. 27. Súly. 29. Ékezettel kártya. 30. Lófelszerelés. 33. Több hangjegy együtt. 35. Azonos magánhangzók. 37. Ügyetlen ember teszi. 38. Fordított kicsinyítő rag. 39. Híres fegyháza van. 41. Bűn végrehajtásában segédkezik. 45. Tornaszer. 47. Hal. 48. Rövidítés aláírásoknál. 49. Nem ott. 50. Szakács teszi. 51. Ilyen föld is van. 53. Idegen kötőszó. 54. Kereskedelmi rövidítés. 56. Azonos mássalhangzók az ABC végéről. 58. Ilyen malaszt is van. 59. Gyengéd tiltakozás, de Zola regénycím is. 60. Állati férőhely. 62. Kártyajáték. 65. Délután jelent. 67. Termény. 69. Civil használja. 72. Ülsz is rajta. 72/a. Ilyen hal is van. 74. Nyilván kell tartani. 81. Sok vicc szól erről a rokonról. 83. Szorgalmas állat. 84. Kereskedelmi rövidítés. 85. Tengerentúli állam. 86. Biztatás.

Függőleges sorok: 1. Nem szeret gyalog járni. 2. Ilyet is lehet emelni. 3. Ing is készül belőle. 4. A világháború hír-

CSENDŐRSÉGI SZOLGÁLATI ÓRÁK

»KRONOSZ«

R O N O S Z

ÓRA- ÉS ÉKSZERKERESKEDELMI R.-T.

BUDAPEST, KOSSUTH LAJOS U. 4.

TELEFON: AUTOMATA 892-14

Fiók: Debrecen, Piac-utca 69.

Mindennemű arany- és ékszertárgyak, versenydíjak.

Ábra szerinti óra ára 42 P, havi 7 Pengős részletfizetésre.

Kivánatra árjegyzéket küldünk!

**CORTÉBERT
ÉS PHÉNIX ÓRÁK**
részletfizetésre kaphatók.

neves tábornoka. 5. Bibliai hely. 6. Ilyen fegyver is van. 7. Angol nemesi rang. 8. Azonos mássalhangzók az ABC végéről. 9. Disznó teszi. 10. Két földszerszám. 12. Irógépmárka. 13. Drágább, mint az arany. 14. Rangjelzés. 15. Szín németül fonetikus. 16. Ilyet is kaphat a csendőr. 17. Hivatalos kifejezés. 23. Állat. 24. Erdőben van. 26. Az hallatja, kinek fájdalma van. 28. Ilyen gondolkodású a csendőr ne legyen. 31. = 37. 32. Itt van a birtoka a Tisza-családnak. 34. Hírneves löversenyter. 36. Ilyen hamisítás is van. 40. Képző. 42. Csendőr is teszi a beérkezett ügyirattal. 43. Nem itt. 44. = 16. 46. Két mássalhangzó az ABC végéről. 52. Testrész fonetikus. 55. Fordítva illet a csendőr nem fizet. 57. A szorgalmas csendőr teszi. 60. Hogy valakit őrizetbe vegyenek, arra kell szolgáltatni. 61. Európai határhegység neve. 63. Összetett mássalhangzó. 64. Német segédige. 68. Hangnem. 70. = 59. 71. Kocsmá része. 72/a. Bece női név. 72/b. A csendőrség is ezt üldözi. 73. Tengerentúli állam rövidítése. 75. Zenei rövidítés. 76. Okozat testvére. 77. Kutya. 78. Ilyen szolgálat is van. 79. Ilyen lap is van. 80. Fordítva kicsinyítő rag. 81. Jótékony ige. 82. Fém.

—:o:—

Megfejtés.

A folyó évi 24. számunkban közölt „Keresztrejtvény” helyes megfejtése az alábbi:

Vízszintes sorok: 1. Éjjeli szolgálat. 14. Jó-akaró. 15. Leu. 16. Óra. 17. Jen. 18. Ász. 19. Ak. 20. Káka. 22. Zsák. 24. Leadása. 28. Ör. 29. Irtás. 30. Fizetik. 35. Ör. 36. Tüzetesen. 38. Rendőrség. 41. T. T. 42. Ök. 44. Barát. 45. Tócsa. 46. Kő. 47. Görcs. 50. Út. 51. Kiválaszt. 54. Alo. 55. Felmérés. 57. Szén. 58. Eb. 59. Ar. 60. Stella. 61. Sa.

Függőleges sorok: 1. Éjjeli ör. 2. Jó. 3. Jajgat. 4. Eke. 5. Lankás. 6. Ir. 7. Sonkafüstölés. 8. Olá. 9. Lesz. 10. Guzs. 11. Ló. 12. Ara. 13. Takaró. 21. Ás. 23. Aristom. 25. Erre. 26. Dárda. 27. Szegecs. 31. Izé. 32. Et. (Te.) 33. Tett. 34. Ke. 36. Trágár. 37. Nősülés. 39. Nb. 40. Ör. 43. Katona. 46. Kefe. 48. Rast. 49. Szál. 51. Kl. 52. Ima. 53. Vér. 54. Az. 56. Eb. 57. Sa.

Többen aláírás nélkül küldték be pályázatukat s így a sorsolásban nem vehettek részt.

Helyes megfejtést küldtek be: *Pelles József törm.* (Székesfehérvár-Repülőtér); *Bodó Imre örm.* (Bácsalmás), *Gál Pál örm.* (Egerág), *Boros Jenő cs.* (Sándorfalva), *Dömötör Imre örm.* (Nádasdladány), *Varga László örm.* (Egerág), *Takács Ferenc th.* (Curgó), *Gaal Béla II. törm.* (Budapest),

Lamperth Géza prb. cs. (Hercegfalva), *Veress Antal örm.* (Pocsaj), *Ille Eándor th.* (Kunbaja), *Kondrát Géza cs.* (Maglód), *Mónus János th.* (Szeged), *Pakos Mihály törm.* (Tiszánána), *Milánkovics János örm.* (Szeged), *Cseh Gábor örm.* (Somoskőújfalu), *Mikos Imre örm.* (Resznek), *Biró István gth.* (Budapest), *Koller Dezső th.* (Budapest), *Sághi Antal törm.* (Budapest), *Kemény Pál th.* (Szeghalom), *Szabó Mihály cs.* (Sárospatak), *Varga Lajos örm.* (Sárospatak), *Horváth Gyula I. törm.* (Szalánta), *Surányi József cs.* (Kalocsa), *Sipos András th.* (Budapest), *Kemény cs.* (Püspökhatvan), *Menyhárt István törm.* (Szombathely), *Kuntár János th.* (Szombathely), *Schmauzer József cs.* (Ajka), *Vincze Rezső örm.* (Tata), *Fürjes József th.* (Sátoraljaújhely), *Virág Béla cs.* (Tata), *Tóth János I. th.* (Körösladány), *Csuha Ferenc örm.* (Lakócsa), *Tabajdi Imre örm.* (Cegléd), *Jenei örm.* (Balatonfüred), *Illés Mihály törm.* (Hajdudorog), *Nagy Kálmán prb. cs.* (Derecske), *Borbély János cs.* (Tata), *Sütő Miklós örm.* (Vajdác), *Batár Antal th.* (Budapest), *Csonkos András* (Szeghalom), *Lucz András cs.* (Rum), *Nagy Lajos örm.* (Lőrinci), *Járdánházy Gábor örm.* (Kunszentmiklós), *Szernay Endre prb. cs.* (Karácsond), *Csobod Ferenc törm.* (Ózd), *Kerekes Aladár cs.* (Gödöllő), *Bárany István törm.* (Debrecen), *Palánki Lajos örm.* (Szálka), *Nagy Kálmán örm.* (Győr), *Simon István th.* (Pincehely), *Bugyi István cs.* (Karancseszi), *Szajkó István cs.* (Rajka), *Rácz János örm.* (Budapest), *Keresztény József törm.* (Füzfőgyártelep), *Ruzsák Béla prb. cs.* (Makó), *Ódor örm.* (Lövő), *Móricz István örm.* (Lenti), *Barcsik József örm.* (Szikszó), *Incze András th.* (Nagylengyel), *Vörös András cs.* (Ludány), *Szende Albert törm.* (Bonyhád), *Kalcsó István cs.* (Sükösd), *Puskás Ferenc cs.* (Csengőd), *Zsilka József örm.* (Katymár), *Mészáros László I. cs.* (Szentgál), *Biró Balázs örm.* (Szécsény), *Vasvári István cs.* (Elek), *Bártfai András törm.* (Gyöngy), *Kálmánchelyi András cs.* (Kenézlő), *Tóth Imre th.* (Baltavár), *Tóthpéli József th.* (Budapest), *Portik József th.* (Veresegyház), *Csiki Pál örm.* (Jászladány), *Pápai örsről aláírás nélkül, Tóth Lajos II. törm.* (Nyiregyháza), *Tóth Mihály örm.* (Sárospatak).

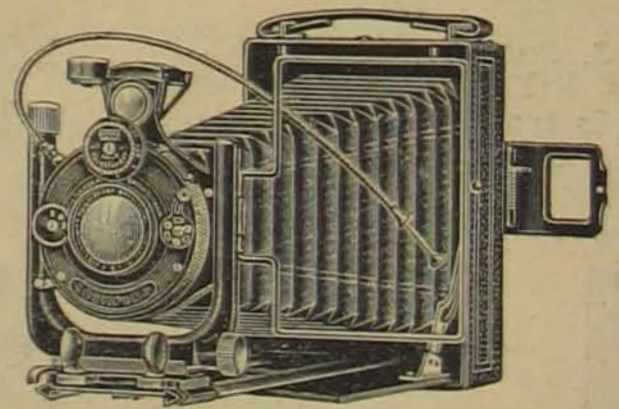
A szerkesztőségben megejtett sorsolás során a bőr levéltárcát *Járdánházy Gábor örm.* (Kunszentmiklós) nyerte meg. Címére elküldöttük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.
Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

A csendőrség hivatalos szállítója!

A nyomozó alakulatok részére a teljes fényképezeti felszerelést gépekkel és egyéb kellékekkel együtt cégünk szállította

FÉNYKÉPEZŐGÉP PRIZMÁS LÁTCSÓ

nemcsak szórakoztat, hanem fontos eszköz is minden csendőr részére Kérje erre vonatkozó nagy képes árjegyzékünket. megkönnyített fizetési rendszerünkről szóló ismertetőnket

HATSCHEK ÉS FARKAS optikai és fényképezési szaküzlet
BUDAPEST, IV., Károly körút 28.
(A Központi városháza épületében).